

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

КРУГ СЕСТРИЧОН І БРАТЧИКІВ

Видає Орлиний Круг і Ланна „Н” Кадри Виховниць

Число 29

В Е С Н А

1966

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

КРУГ СЕСТРИЧОН І БРАТЧИКІВ

Видає Орлиний Круг і Ланка „Н” Кадри Виховниць

Видає: Головна Пластова Рада

Редагує: Колегія представників Ланки "Н" Кадри Виховниць
та "Орлиного Круга" під проводом пл.сен. Л. Храпливої

Оформлення: ст.пл. І. Юрчук

Адміністратор: пл.сен. Леся Юзенів

Адреса Редакції: Lesia Chraplywa
158 E. 7th Street
New York, N.Y. 10009

Адреса Адміністрації: Ukrainian Youth Organization 'PLAST'
140 Second Ave, New York, N.Y. 10003

Виходить кварталюно

Відбито офсетом 500 примірників

Printed in U.S.A.

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

КРУГ СЕСТРИЧОК І БРАТЧИКІВ

Видає Орлиний Круг і Ланка „Н” Надри Виховниць

Число 29

В Е С Н А

1966

З М І С Т

Слово від Редакції	1 стор.
Сірий Орел Орест: Правильник УПН	3 "
Сірий Орел Денис Беднарський: Новацька вкладка	6 "
Р.Завадович: Гаї оживають	10 "
Фіалка /переказ/	12 "
Тотем роя "Дзвіночки"	13 "
Сірий Орел Надя: Царство бобів.....	14 "
Арагат: Прогулянка. Марш.	16 "
Вуйко Квак: Весняні прогулянки	19 "
О.Тарновська: Виховне значення пісні в новацтві	21 "
Веснянки	23 "
О.Заклинська: Проліски - танок квітів	25 "
Р.Завадович: Шевченкова присяга	27 "
Л.Полтава: "Кобзар" Тараса Шевченка	28 "
Богданків Великдень	29 "
Сірий Орел Ніна: Біла Квітка	33 "
Т.Білецька: Меч святого Юрія	35 "
Роляник: Святий Юрій	37 "
Куток розваг	38 "

WILLIAMS' PORTLAND CEMENT

MADE IN GREAT BRITAIN

THE PORTLAND CEMENT WORKS, BRISTOL

1881

WILLIAMS' PORTLAND CEMENT

Дорогі Сестрички й Братчики !

Оце даємо Вам у руки нове число "Вогню Орлиної Ради". Воно призначене на допомогу Вам у виховницькій праці на час весни.

Як знаєте, з весною приходить багато подій та річниць, що їх треба довести до свідомости новацтва та відповідно закріпити у почуваннях новаків і новачок. В першу чергу настає різка зміна у природі, щонайменше в країнах з уміркованим підсонням, а в таких здебільшого розкинені наші новацькі гнізда. Перехід від зими до весни – це дуже добра нагода, щоб звернути новацтву увагу на природу та її життя взагалі. Новацтво пробуває здебільшого в містах і там відгороджене від того впливу, який повинна б мати на нього природа: рослини, звірі, птахи. Бо ми ж знаємо, яке велике та важливе місце пізнання природи та співжиття з нею у пластовій, а тимсамим і новацькій системі виховання.

Тому починаємо це число, зараз після двох гутірок Сірих Орлів на теми організаційної праці в новацтві, матеріялами, які допоможуть нам "привести весну в наше гніздо".

Тісно пов'язані з приходом весни теж і можливості праці поза домівкою, отже прогулянки, а з нею і вивчення нових пісень, які куди краще звучать у вільному просторі, як у замкненій кімнаті. А ще далі і танки-хороводи, що їх виводили вже здавен-давна в Україні, саме на честь весни, та щоб використати якнайкраще можливості вільного руху після всіх обмежень, які ставила цьому рухові зима. Тому, отже, подаємо далі матеріяли про прогулянку, марш, новацьку пісню та зразок хороводу.

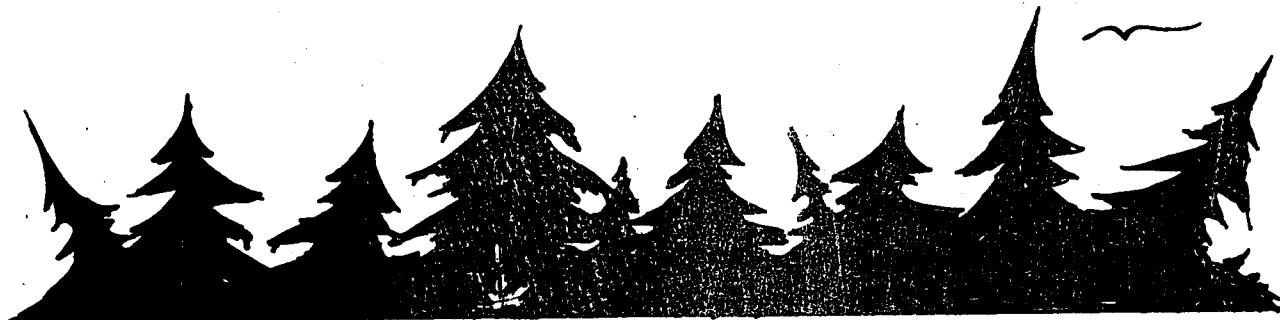
Березень – це місяць Тараса Шевченка, а про нього є багато чого сказати новацтву. Тому в дальшу чергу містимо й Шевченківські матеріяли.

Весна - це теж час Воскресення Господнього - Великодня, місяць травень - присвячений Пречистій Діві та святу Святого Юрія, Патрона Пласту. Не можна теж проминути таке важливе виховне свято, як День Матері, в другу неділю травня. На всі ці нагоди подаємо дещо матеріалів. Зрозуміло, що це лиш зразки і, зовсім певно, їх самих не вистане, щоб справді виконати програму праці з новацтвом на повні три весняні місяці. Тому у Вашій праці Вам необхідно шукати собі ще інших матеріалів. Тут, в першу чергу, радимо Вам заглянути до давніших річників "Готуйсь", де в числах за березень, квітень та травень знайдете доволі матеріалу на різні нагоди. Як знаєте, давні річники "Готуйсь", якщо їх у Вас нема, можна замовляти в адміністрації "Готуйсь".

Таке ж багате джерело матеріалів - це дитячий журнал "Веселка", як теж і окремі збірники матеріалів, головно для молодшого новацтва, укладу М.Юркевичевої, що їх видав Союз Українок Америки. Їх можна замовляти, пишучи на адресу: Nashe Zyttia - 'Our Life'
4936 N. 13th Street
Philadelphia 41, Pa.

Знайти добрі матеріали для праці з новацтвом - це необхідна і дуже вже велика частина цієї праці. Як бачите, "Вогонь Орлиної Ради" помагає Вам у тому, як може, але без Вашої дальшої праці тут не обійтись - отже, бажаємо Вам, щоб Ви до неї бралися з охотою та здобули гарні успіхи!

Сизокрила Сестричка Леся
Редактор

Мудрість Сірого Орла та
Сизокрилої

Сірий Орел Орест

П Р А В И Л Ь Н И К У П Н
/ПОЯСНЕННЯ/

ПРАВИЛЬНИК - це така книжка, в якій зібрано всі приписи, які кажуть, як треба вести працю. В Українському Пласті кожний із виховних уладів має свій правильник. Має його й Улад Пластових Новаків. Там є зібрані всі приписи, що зобов'язують новацтво й новацьких виховників. Кожний із новацьких виховників повинен мати свій власний правильник, знати його зміст і часто ним користуватися, щоби відсвіжувати свою пам'ять про приписи, які нормують працю з новацтвом. Цих приписів усі мусять додержуватися. Ніхто не може зробити нічого такого, що було б суперечне з правильником. Коли б зайшла потреба поробити зміни правильника, то такі зміни може перевести лише Головна Пластова Булава на пропозицію булавних УПН.

I. Основні ствердження.

Улад Пластових Юнаків гуртує наймолодших членів Українського Пласту. Приписаний правильником вік новаків: закінчених 7 до закінчених 11 років. Це значить, що до новацтва не вільно приймати дітей, молодших як 7 років. По скінченні 11 років новак повинен перейти до Уладу Пластунів Юнаків. Це не значить, що новак мусить перейти до юнацтва якраз того дня, коли кінчить 11 років. Можна його задержати до якоїсь святкової нагоди, або щоби його товариші могли перейти разом із ним, але назагал на 12 році життя новак уже з УПН повинен вийти.

Новаки - це ще не пластуни. Дійсними пластунами є тільки ті, що склали Пластову Присягу. У новацтві діти готуються стати пластунами. Вони мають свій Новацький Закон, Обіцянку і Гасло /текст у Правильнику/.

У новацтві є три проби: перша - на ступінь новака-жовтодзюба, друга на ступінь новака-юного орляти, й третя - на ступінь новака-орляти. Коли новак зложить першу пробу, то тоді складає новацьку обіцянку й дістає новацьку відзнаку, яку носить на беретці й над лівою кишенею сорочки /новачки - на лівому рамені безрукавника/. З уваги на назви новацьких ступенів, не можна називати рої такими назвами, як: "Орли", "Орлята", "Орлики" і т.д.

II. Устрій УПН

Щоби дитина могла стати новаком, то на це потрібні дві передумови: батьки, або опікуни, мусять підписати заяву батьків, в якій дають свою згоду на вступлення дитини до новацтва /текст заяви подано у правильнику / і дитина мусить бути здорова. Коли хлопець починає ходити на сходи, то він не стає відразу новаком. Перших 6 - 9 тижнів він є лише прихильником новацтва, не числиться членом роя, не має права носити однострою й не платить внесків. У тому часі він запізнається з новацтвом, щоби переконатися, чи він дійсно хоче бути новаком, чи це йому подобається. Члени роя в тому часі теж ближче запізнаються зі своїм новим товаришем. Цей період ніколи не може тривати довше, як 9 тижнів. По його закінченню дитина складає заяву вступу: "Хочу бути добрим пластовим новаком. Прошу прийняти мене до новацького гурту". Заяву вступу приймає гніздовий на збірці гнізда й приймає кандидата до Уладу Пластових Новаків. До складення заяви вступу новак вперше вбирається в однострій. По складенні заяви вступу він дістає від гніздового жовту крайку /хустину/ на знак, що він уже став новаком. Дата складення заяви вступу є рівнозначна з датою вступу до новацтва. Тоді новак починає платити внески.

Новаки згуртовані в роях. У новацтві нема гуртків і тому ніхто не повинен говорити про "гурток новаків". У роях може бути 6 - 10 членів. Коли число членів досягне 11, тоді треба поробити заходи, щоби рій розділити. На чолі роя стоїть ройовий. Є це новак, якого вибрали товариші, або якого призначив впорядник. Виховну роль в роя веде впорядник. Ройовий лише допомагає впорядникові в різних завданнях - як переведення збірки, зібрання внесків, переведення окремих зайнят при грах, повідомлення новаків про час сходин і т.п. Ройового можна змінити, коли б зайшла на те потреба, а так, назагал міняється приблизно що 6 місяців. Можна також мати заступника ройового. Кожний рій вибирає собі назву-символ, напр. "Лисики", "Соловейки", "Бджілки". Назва роя повинна бути пов'язана з назвою гнізда. Наприм. у гнізді "Українські Звірі" можуть бути такі рої, як: "Ведмедики", "Вовченята", "Іжачки", але не можуть бути такі, як: "Яструби", "Метелики", чи "Жучки". Не можуть рої рівнож вживати назв пов'язаних з орлами, як "Орлики", "Орлята" і т.д. Назву роя мусить затвердити гніздовий - аж тоді вона стає правосильна.

2 - 4 новацькі рої творять гніздо. Коли в якійсь місцевості є лише 1 рій, то він діє як самостійний рій. Коли число роїв досягне 5, тоді треба подбати, щоби гніздо розділити. Гніздо входить у склад коша пластунів, коша пластунок. По сповненні передумов, поданих у Правильнику, Крайова Пл. Старшина затверджує гніздо, одобрює його назву, та надає йому порядкове число. Гнізда новаків дістають непаристі числа /1,3,5 і т.д./, а гнізда новачок - паристі /2,4,6 і т.д./. Гніздо, яке ще не є затвержене - це підготовне гніздо. Гнізда не повинні бути підготовними довго, а повинні якнайшорше виконати всі передумови до затвердження.

Виховну працю в роя веде впорядник, або впорядниця. Впорядник повинен мати закінчений вишкіл: вишкіл впорядника. Тимчасово можуть вести рої пластуні й пластунки, що ще не закінчили вишколу впорядника, але перейшли підготовний курс новацьких виховників. Впорядника покликає на той пост кошовий на пропозицію гніздового. Впорядника новаки кличуть "братчиком", "впорядницю - "сестричкою"

На чолі гнізда стоїть гніздовий, якого покликкала Крайова Пл.

Старшина, на пропозицію кошового. Гніздовий повинен мати закінчений вишкіл гніздового. Гніздовим може бути старший пластун або пластун сеніор.

Всі впорядники, на чолі з гніздовим, творять ланку впорядників гнізда. Ланка впорядників сходиться періодично й складає пляни праці, полагоджує всі справи гнізда й дбає про піднесення виховних кваліфікацій усіх своїх членів. Гніздо може мати опікуна, який допомагає гніздові й виховникам у разі потреби.

Новацькі справи в булаві крайового коменданта пластунів веде крайовий референт новаків. Він може покликати собі співробітників з-поміж новацьких виховників.

Пластунки, що покінчили 16 років життя можуть вести виховну працю в хлоп'ячих новацьких частинах. Для такої праці потребують, одначе, згоди кошової.

За гарні вчинки дістають новаци похвали. Похвал у новацтві є 3: усна похвала впорядника в присутності роя, усна похвала гніздового в присутності гнізда, та письменна похвала крайового референта новаків. Коли новак дістає похвалу, то її вписується до книги роя й гнізда. Похвали в новацтві, це те саме, що відзначення в вищих уладах.

Одинокими карами в новацтві є перестороги. Коли перестороги не приносять успіху, тоді новака усувається з гнізда. Може це зробити тільки гніздовий. У новацтві не вільно вживати ніяких інших кар.

Новаци вітають один одного й своїх зверхників кличем "Готуйсь" Якщо вони в однострої, то підносять при тому зігнути в лікті праву руку, якої середуший та вказівний пальці є зложені в виді літери "V" а решта пальців є складені в долоні. Випрямлені пальці символізують любов до Бога й України.

Основний колір в УПН є жовтий. Цього кольору є новацька крайка /хустина/, новацькі знамена й відзнаки. Треба подбати, щоби вживати правильний відтінь жовтого кольору, а саме відтінь ч.444 ниток ДМЦ. Не вільно вживати ясніших ані темніших відтінків. Найкраще замовляти всі частини однострою, знамена й відзнаки в пластових кооперативах, які виконують їх згідно з приписами.

Кожний рій має ройове знам'я, тобто жовтий прапорець із нашитю на ньому силуеткою символу роя. Прапорець є в формі рівнобітного трикутника, якого підстава має 10 інчів /25 см./, а висота - 12 інчів /30 см./. Опікується прапорцем ройовий. Окрім того, кожний рій повинен мати тотем, тобто зображення символу роя прикріплене до палиці. Висота тотему: 48 інчів /120 см./ Тотемом опікується новак гідний такого обов'язку. Може ним бути заступник ройового. Рій може теж мати своє гасло - вигук чи коротке речення, що стоїть у зв'язку з символом роя. Багато роїв таким гаслом відкривають свої сходини. Гніздо теж має своє гніздове знам'я й гніздовий тотем /опис у Правильнику/.

III. Однострій і відзнаки.

Новаци й новачки носять до однострою бронзові беретки. До однострою носяться черевики бронзової барви. Шнурок до свиставки новаци носять зелений, а новачки дібраний до краски блюзочки, але однаковий у цілій країні.

Новацьку відзнаку "орлятко" носять новаки, що склали новацьку обіцянку, Носиться її 1 см /пів інча/ понад серединою верхнього краю лівої грудної кишені сорочки /новачки - на лівому рамені безрукавника/ та на береті.

Кожний новак носить на правому рукаві, пів інча /13 мм/ від плеча число гнізда. Якщо гніздо є підготовне, то числа не носить. Під числом гнізда носить відзнаку роя. Є це круглий щиток, жовтого коліру, 2 інчі /5 см/ проміром, а на ньому нашита сільветка символу роя, зеленої краски.

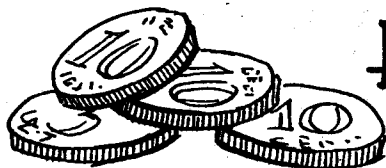
Відзнаку новацьких ступенів носить на лівому рукаві, посередині між ліктем і надпліччям. Ця відзнака - це бронзовий кружок, поділений на 6 рівних вирізків. По кожній пробі новак закриває 2 вирізки красками веселки, то значить по 3-й пробі має закриті всі вирізки.

За кожную добуту вмільсть новак дістає відзнаку. Відзнаки вмілостей носить по 3 поруч себе, під відзнакою роя на правому рукаві.

Ройовий носить 2 срібні стрічки на лівій кишені, по обох боках закладки. Кожна стрічка є широка на 1/4 інча /6 мм/. Заступник ройового носить одну таку стрічку, з боку закладки кишені ближче до крайки. Новачки носять такі стрічки здовж лівого рамени безрукавника, під новацькою відзнакою.

Братчик або сестричка в рої носять відзнаку роя на середині лівої кишені. По закінченні вишколу на впорядника носить відзнаки в формі жовтих літер "КВ" на правому рукаві, вище ліктя. Гніздовий або гніздова носить на середині лівої кишені жовте число свого гнізда. Якщо гніздо є підготоване, тоді замість числа носить літеру "П". Якщо гніздовий закінчив вишкіл на гніздового, то носить на правому рукаві відзнаку "КВ" обведену золотим шнурочком. Крайовий референт новаків носить над лівою кишенею золотий шнурочок. Булавний УПН носить над лівою кишенею золотий шнурочок з петлею. Впорядники й впорядниці, що покінчили успішно підготовний курс новацьких виховників і є втягнені в реєстр Кадри Виховників, мають право носити білий шнурок. Білий шнурок носять теж гніздові й члени проводу табору. Члени Кадри Виховників, що добули ступінь інструктора, носять відзнаку "КВ" обведену двома золотими шнурочками.

СРІБНИЙ ОРЕЛ ДЕНИС БЕДНАРСЬКИЙ

Новацька Вкладка

Хоч "Вор" є журналом для новацьких виховників і спосіб, як збирати вкладку /що тут подаю/, відноситься безпосередньо до новацтва, але дуже корисним було б завести його в юнацтві чи ст. пластустві лише з цією ріжницею, що висота була б більша.

Щоб перевірити потребу змінити наш спосіб збирання вкладок перегляньте лиш заборгування, а тоді докажете собі, що треба щось робити, щоб цей відтинок покращав.

Найкращим способом є спосіб плачення 10-и центової вкладки.

Він по своїй висоті /10 ц./ відноситься до новаків, і лиш про новаків буде тут мова.

Досі в новацтві існують загально такі способи плачення вкладок:

1. Новаци приносять самі /наприм. 25 центів/ але не кожних сходин. Цей спосіб не приносить успіхів, бо новаци забувають про цей обов'язок.

2. Виховник збирає цілорічну вкладку від батьків. Цей спосіб практично добрий, але виховно шкідливий, бо новаци не привикають до обов'язковости і жертвенности для своєї організації.

Тут говоритиму про спосіб ч.3. Він показався успішним у деяких пластових з'єднаннях. Його вживають інші організації ЗДА, включно з неукраїнськими. Наслідки прекрасні.

Цей спосіб можна ось як пояснити, чи порівняти: кожний новак знає, що:

як іде в дощову погоду, повинен мати дощевик, як іде ховзатись, в зимі, повинен мати ковзи

Оті правила є зрозумілі та над ними не треба призадумуватися.

Таким хай стане правило вкладки, що практично звучить подібно як вище згадані: як ідеш на сходини візьми зі собою 10 ц.

Тут треба зазначити, що при зміні висоти вкладки, треба змінити оцю тижневу суму.

Хто скаже: " ми не автомати і цього не можемо робити". Вірте, що в наших умовах: розпорошення, браку часу, перетяження обов'язками, ми мусимо вжити способу, який був би нам корисний і легкий до здійснення /поминаючи перші перепони/ на далеку мету, а найголовніше щоб ми вийшли із цього зачарованого кола заборгованости.

А ЯК З УСПІХОМ ? - /В мене було так/:

На початках успіху не було, приносили тільки одиниці, але кожноразово новак, що забув, одержував карточку із написаною кількістю грошей, що їх мав принести на наступні сходини. Крім цього, всі звикали до правила, що: якщо забув вкладку раз, тоді наступні сходини приносять подвійно, хто забув два рази, на третій раз приносить 3 рази більше. Тижні минали й постійним нагадуванням новаци навчилися здійснювати правило практично: "Як ідеш на сходини, принеси 10 ц на вкладку".

В переведенні цього способу є дуже важна терпеливість: пригадувати та не зражуватись початковими невдачами, що можуть тривати 4 або 12 тижнів або, інакше кажучи, поки не навчаться правила.

Знайте, що найважче є зятямити собі повинність, яку треба виконати раз у місяць або рідше, якщо ж та повинність приходить кожного тижня, тоді по часі перешкода забуття зникає і входить в пам'ять, як звичайне правило.

Оце є чисто психічне розв'язання. Батькам легше дати малу суму для вкладки кожної суботи, ніж одноразову повну вкладку.

Поки вводити цей спосіб плачення вкладки треба обов'язково порозумітись із пластовими зверхниками, а найголовніше із батьками та вяснити причину, спосіб і наслідки.

Пояснення загальної суми

давній спосіб 12 місяців
x 25 центів місячно
дол.3.00 річно

новий спосіб шляхом 10 центів, виглядатиме ось як:

52 тижнів у році	2 Різдво
- 14 тижнів відпадає	2 Великдень
<u>/приблизно/</u>	1 м.червень
38 тижнів остається,	4 липень
в яких можна мати	4 серпень
вкладку 10 центів	1 вересень
x 10 центів	
3.80 річно від кожного	Разом: 14 тижнів
новака	

80 центів можна: віддати новакові, як його ошадність;
вжити на гніздові потреби;
використати іншим способом.

Спосіб записування в новацькій касовій книзі:

Ч.п.	Прізвище та ім'я	I	II	III	IV	
		③	④	⑤	④	
1	Спек Ярослав	10 10 10	10 10 10 10	10 10 10 10 10	10 10 10 10	i.т.д.
2	Ковтун Степан	10 10 10	10 10 10 10	10 10 10 10 10	10 10 10 10	
3	i.т.д.					

- 1/ В стовпчиках, де є місяці: I, II, III і т.д. зазначити в кружку, скільки передбачено занять в місяці ③, ④, або ②, чи ⑤.
 - 2/ Кожного тижня братчик отримує від новака 10 центів і негайно записує в касову книгу. Якщо в місяці є 4 заняття, тоді в квадратик повинно бути

10 10
10 10

, якщо ж 5 занять, тоді

10 10 10
10 10
- а якщо лише 2, тоді

10 10

.

Одержання посвідки

За кожномісячне вирівнювання вкладки, новаки можуть одержувати посвідки, безперечно, що не куповані, але зроблені братчиком із малого куска паперу.

Вона може виглядати ось як:

Спек Ярослав	10.4.63
0.40 ¢ за новацьку вкладку	
в м. квітні 1963	
підпис Братчика	

Така посвідка може бути через кальку: оригінал отримує новак і зберігає його дома. Копію бере Братчик.

В той спосіб братчик має потрібну контролю: зазначено в книзі; копія посвідки в себе і оригінал у новака.

Давання пригадки.

Як згадано на початку, що перші тижні, або місяці, виявлятимуть сумніви щодо 10 центової вкладки на кожні сходи́ни тому із кожним забуттям треба дати новакові пригадку - кусок паперу, на якому буде написано, скільки має принести на наступні сходи́ни.

А як із користями, порадами ?

1. Новаки вчать́ся виконувати повинності, обов'язки точно і постійно.
2. Точність влати вкладки - користь не лише матеріальна, але й моральна, бо члени мають вдоволення, що виконали завдання точно, мають більше часу на виховну працю і не мусять вирівнювати давніх залеглостей або слухати неприємних упімнень.
3. З психічної сторінки 10-центову вкладку є більше можливо скласти зі сторони батьків, чи новаків. Для батьків 10 центів на кожні сходи́ни не спричиняє великого видатку. Не буду описувати способу, що його батьки вживають, а саме: дають новакам гроші на солодоші, про що було багато мови в пластових кругах.
4. На довшу мету цей спосіб є дуже добрий, бо він вкінці ввійде в корисне правило, або звичку.

Час новакування від 7-11 року життя є довгий, а новак вивчивши це правило/як іде́ш на новацькі сходи́ни - візьми з собою 10 центів на вкладку/ в початках принесе багато користи не лише матеріальної але і моральної Пластові, а також і засвоїть собі цю корисну звичку на майбутнє.

есна дає багато можливостей різних зайнять з новацтвом. Їх треба використати якнайповніше. Відступ зими і прихід весни добрезакріпити окремю сценкою, що її введемо на гніздових сходи́нах, а коли вдасться, то й на Святі Юрія. Таку сценку, пера відомого нашого письменника Романа Завадовича подаємо Вам. Коли новацтво побачить на прогулянці перші квіти, цікаво буде знати їх назви, а опісля їх малювати чи витинати для прикраси домівки. Тому й подаємо малюнки кількох квіток та їх українські назви.

Новацтво залюбки називає свої рої назвами квіток, а кожен рій повинен мати свій відповідний тотем. Тому Сірий Орел Денис подає нам взір, як такий тотем змайструвати.

Поява квіток, яких досі не було, повинна б розбудити уяву в дітей, і буде на часі розказувати їм легенди про квіти, як ось подаємо тут про фіялку.

Та тому, що новацтво цікавиться природою не тільки, як матеріалом для казки, але хотіло б знати, що справді, як діється, містимо

гутірку з життя бобрів, пера Сірого Орла Наді.

А далі - як ми вже згадували в передовій статті - бажаємо Вам успіхів у розшуках всіх інших потрібних Вам матеріалів про весну!

Роман Завадович Г А Ї О Ж И В А Ю Т Ь

Сценічна картина

/Два снігові Діди, один з лялькою в зубах, другий з костуром в руках/

Перший Дід:

Весело живеться нам,
Сніговим дідам.

Другий Дід:

Холод ріки закував
В льодові цупкі дуби,
Де бездонний синів став,
Іздять сани понад глиби.

Перший Дід:

Де шумів пшениці лан,
Там біліє снігу море -
І ти - пан, і я - пан,
Що нам вдіє лихо, горе?

Другий Дід:

Як нічний настане час,
Зорі дивляться на нас,
Із висот до нас моргають,
Срібні іскри розсипають.

Оба Діди:/похитуючи головами то направо, то наліво, співають на два голоси, на голос пісні:
"Бодайся когут знудив"/

Зими не люблять люди,
Її бояться всюди,
А ми її кохаєм,
Її за тітку маєм.

Мороз - нам рідний дядько,
А Студінь - рідна мати,
Дай Боже вік їм довгий
На світі звікувати.

Хоч зроду ніг не маєм,
Про те ми і не дбаєм,
Живем без ходу й бігу,
Бо ми діди - зо снігу.

/Надходить Мороз, довга борода сопляками/

Мороз:

Розспівалися діди -
Го-го-го! Які бхочі!

Не зазнали ще біди,
Баландраси, знай, торочать.

Діди:/здімають шапки і здоров-
каються/

Перший Дід:

А чого ж скучати нам,
Сніговим дідам?
Вам, от, паночку, спасибі,
Що взяли природу в дуби,
Що відлиги ані-ні -
Ми бадьорі і міцні.

Другий дід:

Тут так гарно за селом -
Ліс, он бач, увесь в інею,
Там цариця зимова
В теремі живе з двірнею.
Там вовки, там зайці
Куцохвості молодці,
Там ведмеді в грубій шубі
От, вони нам гості любі!

Перший дід:

Часом хлопці прибіжать,
Що зо снігу нас качали,
Нум твердиню будувать!
Бють гармати, самопали...
Крик такий і галас, гей,
Аж летить з дерев іней.

Мороз /оглядається/:

Цитьте! Бачу, хтось іде.
Зимнокрил перед веде,
А за ним весела й рада
Товпиться Сніжин громада.

/Вбігає Вітер-Зимнокрил, а за ним Сніжинки, що танцюють танок "Заметіль". Діди до такту плещуть у долоні і вдоволені кивають головами/.

Сніжинки:/співають хором, на го-
лос пісні"Ой,ру-ду-ду..!"/

Ми сніжинки, ми,ми,ми,
Дочки білої Зими,
Все танцюєм, гуляєм, гуляєм,
Смутку-горя не знаєм, не знаєм.

Ой, ти Вітре, ти, ти, ти,
Над Карпатами лети,
По Покутті ти повій, ти повій,
По Поділлі нас розсій, нас розсій.

А ми собі так, так, так,
То гуцулка, то гопак,
Крок на ліво, два кроки направо,
А, сестриці, все жваво, все жваво.

/Пісня переходить у шум вітру. На
сцені з'являється Вітер-Теплокрил/.

Сніжинки /розсіваються і тікають/
Ой, вітер, Вітер-Теплокрил!...
Мороз/виступає наперед:/

Хто ти? Хто ти? Говори,
Бо тобі погано буде!

Вітер-Теплокрил:
Я є Вітер Теплокрил,
Що Весну до праці будить.

Вітер Зимнокрил /до Мороза/:
Він наш ворог, а не брат,
Треба з ним зробити лад.

Снігові Діди:
Він накоїть нам біди,
Зробить з нас ...відро води.

Вітер-Зимнокрил:
Треба діло з ним скінчити,
Взяти в дуби, задушити,
Бо як ні, Морозе, знай,
Нашій владі буде край.

Мороз:
Ти схопи його за руки,
Завдамо ж йому ми муки!

/Теплокрил з Зимнокрилом
духаються/
Снігові діди: /вигукують/:

А ть-ть! А гу-гу!
А зігни його в дугу!...

Зимнокрил /падає на землю/:
Ой, боротися не сила,
Обламав мені він крила...

Снігові Діди: /б'ються розпачливо
по полах/

Мороз /зловіщо/:
Я Мороз, червоний ніс,
Шлях тобі загороджу я,
Щоб у край наш ти не ліз,
Тут тебе заморожу я.

/дише холодом на Теплокрила.
Теплокрил закривається руками,
але Мороз підступає все ближче/.

Снігові Діди:

Не жалій гидкого роду,
Заморозь на сопель льоду,
Хай у край наш не приходить,
Хай страху нам не наводить.

Вітер Теплокрил /кликає/:

Сонце, Сонечко, прийди.
Сил додай мені до бою,
Вирятуй мене з біди,
Приведи Весну з собою!

Мороз /злорадно/:

О, запізно, Теплокриле,
З рук мені вже не втечеш!
/Дише холодом/.

Вітер-Теплокрил/ в знесилі/:

Де ти, де ти, Сонце миле?
Чом на поміч не ідеш?

Сонечко /входить/:

Тут я, тут! Чого мій брате?

Мороз/відступає, вхопився за груди/

Ох, усе пропало, все!
/до Зимнокрила/
Нумо швидко утікати,
Сонце горе нам несе!

/Мороз і Зимнокрил утікають.
Снігові Діди хотіли б також утекти,
але в них нема ніг. Вони та-
нуть і падають горілиць/.

Вітер-Теплокрил /стає на коліна
перед Сонечком/:

Щира дяка, Сонце Любе,
Миле Сонечко ясне!
Від нещастя і погуби
Врятувало ти мене.

/стискає його за руки/.

Сонечко /підносить руки/:

Не сумуй, замерлий світе,
Я збуджу тебе зі сну,
Я веду сестру Весну,
Що несе тепло і квіти.
/ До Теплокрила/
Слухай, чуєш? Тане сніг,
Радісно шумлять потоки,
Прагне плуга переліг,
Квітів - гори крутобокі.

Слухай, чуєш? Угорі
В глибині небес безкрай,
Пробудившись до зорі,
Пісню жайворон співає,
Пробудилась комашня,
Ожили гаї, долини,
Із вирею ось пташня
В рідний край ключами лине.
Ти лети, лети, лети,
Теплий Вітре, Теплокриле,
Над поля і над хати,
Рознеси свій подих милий.
Новину усім неси
Про нові ясні часи,
Про Весни солодку владу

І про літа чар-принаду.
Теплокрил /махає шапочкою/
Я лечу ! Лечу ! Прощай !

Сонечко:

Вітрику! Зажди, Стривай!
Ось Весна уже надходить,
Хоровід Квіток приводить -
До таночку їм заграй!

/Входить Весна з громадою квітів,
танцюють танок "Розквітають квіти/
Хрущик подає Теплокрилові скрипочку.
Під кінець балету спадає заслону/.

ФІЯЛКА

Бог після янгола весни на пусту землю, щоб він приніс людям радість і втіху та збудив природу до нового життя. До помочи йому летіла ціла юрба крилатих маленьких янголиків. Кожний з них мав при собі гарне горняткою з фарбою. Чуючи голоси Янгола-весни, маленькі квіточки підіймали голівки, а тоді небесні малярі прикрашували їм одяги. І так рожі дістали кожна якусь іншу суконку, гвоздик червону, білу, рожеву; півонія червону; незабудька голу; підсніжки біленьку; вони так утішилися, що зараз почали відзвонувати своїми дзвіночками гарну мелодію, звіщаючи початок весни.

Вже всі краски вийшли, янголики хотіли відлетіти до неба, коли Янгол-весни побачив на землі притоптану, малу квіточку.

- Гляньте, любі товариші, - закликав, - тут лежить іще одна квіточка, але ще зовсім не одягнена. Чи не має котрий з вас іще крихітки якої краски?

- Ні, - відповіли янголики, - ні трішечки вже нема.

Але Янгол-весни позбирав усі горнятка, повишкрібубав зі всіх по трошки, замішав і прикрасив квіточці суконку.

Всі янголики аж підскочили з радощів. Ах, ах яку гарну фіолетну суконочку має ця квітка!

Тепер Янгол поцілував квіточку й сказав:

- Будеш зватися фіялкою, а за те, що так спокійно чекала, будеш мати прекрасний запах так, що всі будуть тебе пошукувати, старі й малі і все тебе любитимуть більше, як усі інші квітки.

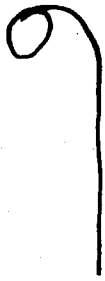
Тепер янголики розпростерли крила й відлетіли до неба.

Фіялка остала на землі і від того часу розносить довкруги себе пахощі, що уприємнюють людям життя.

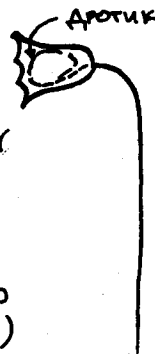
ТОТЕМ РОЯ "ДЗВІНОЧКИ"

Ⓐ ОБРИСИ КВІТКИ ДЗВІНОЧКА ВИТЯГІ З ФІОЛЕТНОГО ФІЛЬЦУ

Ⓑ ЗІГНУТИ ТОНКИЙ ДРОТИК У ФОРМУ КРУЖКА ВГОРІ, (ЯК ТРЕБА, ПОМАЛЮВАТИ ЗЕЛЕНЮ ФАРБОЮ ЩОБ НЕ РЖАВІВ)

Ⓒ ОБШИТИ КРАЙЧИКОМ ДВІ КВІТКИ ДЗВІНОЧКА Ⓐ ІЗ ДРОТИКОМ Ⓑ ВСЕРЕДИНІ

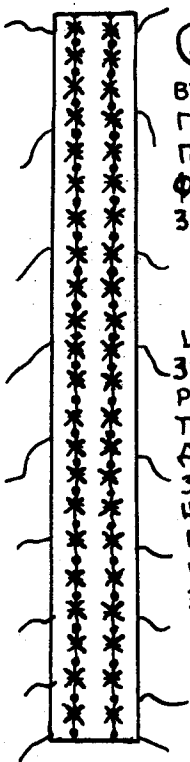
Ⓓ ЛИСТОК ДЗВІНОЧКА ВИТЯГИЙ З ЗЕЛЕНОГО ФІЛЬЦУ

Ⓔ ГАЛУЗКА ДЗВІНОЧКА. ОБКРУТИТИ ДРОТИКИ ПООДИНОКИХ КВІТОК

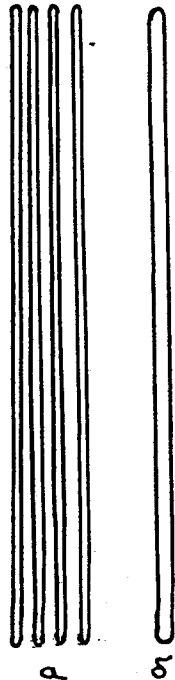

Ⓛ ГАЛУЗКА ДЗВІНОЧКА З ЛИСТКАМИ

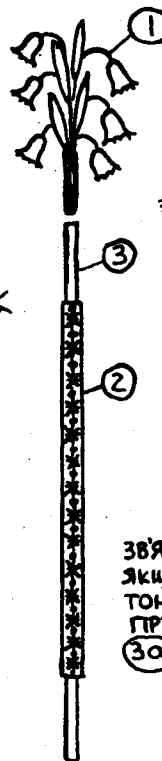
Ⓜ ПЕРСТЕнь, ВУЗЬКИЙ ПАСОЧОК ПОЛОТНА АБО ФІЛЬЦУ З ВИШИВКОЮ.

ШНУРОЧКИ, ЩОБ ЗВ'ЯЗУВАТИ РАЗОМ, ОБКРУТИВШИ КРУГОМ ДЕРЖАКА. ЗАМІСТЬ ШНУРОЧКІВ МОЖНА ПРИШИТИ ЗАТРАСКИ

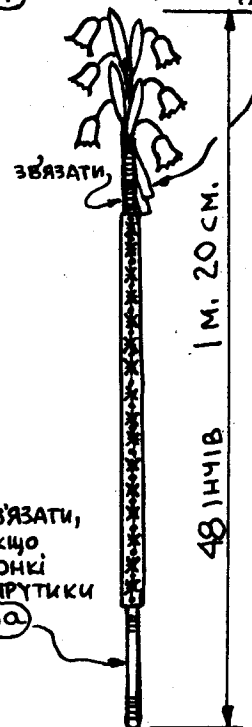

Ⓝа ДЕРЖАК З ЧОТИРЬОХ ПРУТИКІВ

Ⓝб ДЕРЖАК З ОДНОГО КРУГЛЯКА

ЖОВТА СТРІЖКА З НАПИСОМ НАЗВИ РОЯ І ГНІЗДА ТА ЧИСЛОМ ГНІЗДА

ЗВ'ЯЗАТИ, ЯКЩО ТОНКІ ПРУТИКИ Ⓝа

ГОТОВИЙ ТОТЕМ

ЦАРСТВО БОБРІВ

➔ Сірий Орел Надя

Одного дня тато приніс новину, що вони переїдуть далеко відсіля, до маленького містечка, куди переїхала

тата фабрика. Ромко тим дуже зачурився, що не зможе більше ходити на новацькі сходи. Але тато сказав, що це не є так далеко і тато буде привозити Ромка на сходи ще одну суботу. Тоді Ромко знову почав журитися, що там не буде його товаришів. Тато сказав, що там знайде нових. Тоді Ромко сказав, що там напевно нема такого гарного парку, куди б він міг бігати бавитися. А тоді тато сказав: - Там є близько гарний ліс і в ньому повно звірят. Ромко зацікавився. Звірят він бачив тільки у звіринці.

На слідуючий тиждень Ромко поїхав з татом і мамою оглядати містечко, куди вони мали незабаром переїхати. Тато й мама оглянули хату, яку мали купити. Хата була на краю містечка і попри хату вела широка дорога в ліс. По обіді пішов Ромко з татом дивитися на ліс. Вони йшли широкою дорогою може 15 хвилин, а відтак звернули на лісову дорогу. Того дорогою йшли 10 хвилин, коли Ромко закликав: - Озеро! Перед ними було невеличке озерце, з якого витікала річка і плила поперек дороги аж до містечка. Ромко побачив, що по воді щось поплило. Це не була качка, ані крокодил. Що це таке? Тато приглянувся і радісно сказав: "Бобри, мої улюблені бобри!" - Вони сіли над озером і приглядалися. Декілька бобрів пливало, інші на березі гризли дерева. Тато сказав Ромкові, що на Україні, де він жив, були бобри в річці. Він не раз приглядався, як вони плавали, рубали дерева, будували хати чи греблі. Казав тато, що бобри це найкращі інженери в природі. Вони будують високі греблі і в той спосіб роблять озера. Недалеко від них на річці була мала гребля, збудована бобрами. Ромко не хотів вірити, що такі малі звірятка могли збудувати таку греблю. Тато сказав, що це мала гребля і він думає, що бобри готуються будувати більшу, бо видно в лісі багато порубаних дерев. Серед озера стояла хата бобрів. Це була велика купа різних патишків. Тато пояснив, що бобри мають дві кімнати. На долині це кімната де всі живуть, а на горі є спальня. Бобри їдять кору дерев. На зиму наносять на дно озера багато дерев і цілу зиму їдять. Двері з хати виходять поперек води і тому хата забезпечена від ворогів.

Ромко був дуже захоплений бобрами. Тато обіцяв, що як будуть тут, то часто будуть заходити дивитися, що бобри роблять.

На початку травня Ромко вже жив в новому містечку. Часто вечорами ходив з татом дивитися на бобрів. Бобри рішили, що озеро є заплитке і треба поглибити його, тобто будувати нову греблю. Тато пізнав це по їх праці. Бобри збудували греблю зараз за дорогою. Коли за кілька

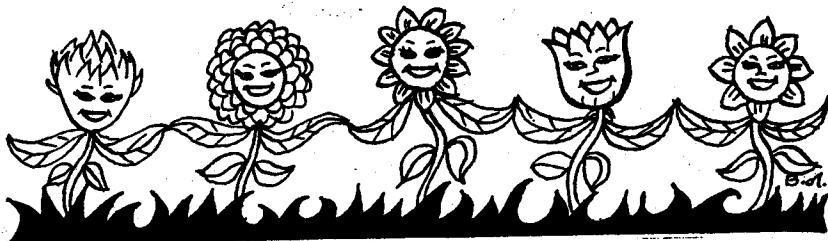
днів прийшов Ромко на озеро, не пізнав його. Озеро зробилося таке велике, що залило частину дороги! Авта вже не могли їхати дорогою і люди заскаржили бобрів до міської управи. Місто вислало робітників і вони знизили греблю так, що не було води на дорозі, але на другий ранок знов дорога була залита водою, бо вночі бобри греблю направили. Місто передало справу Бюрові Опіки над Звірятами. Один урядник сказав що він сам порадить собі з бобрами. Він набрав мішок шмат, залив їх бензином і перетягнув через греблю - казав, що бобри того запаху не люблять. Але на другий день люди побачили той мішок вбудований у греблю. Тоді урядник рішив виловити бобрів. Він поставив коло греблі пастки. На другий день його пастки були вбудовані в греблі також. Він пробував ще кілька разів, але бобри крали пастки. Ціле містечко було зацікавлене війною з бобрами. Врешті, справу передали поліції. Комендант поліції поїхав сам, висадив серед ночі греблю в повітря і в суботу рано повідомив містечко, що греблі нема. Але в той час прибіг перед будинок поліції гурт хлопців, на чолі з Ромком і заявили, що гребля знов є, але ще не така висока. Тоді поліція що ночі висаджувала динамітом греблю, а бобри за ніч направляли. Одної ночі поліція мусіла перестати свою роботу, бо бобри пересунули греблю під дорогу. А дороги ніхто руйнувати не буде.

Тоді міська управа зібралася на раду і видумала нове: розібрати греблю і забрати всі патики, а на дорозі від греблі до лісу поставити лапки. Сказали. зробили. Бобри не бояливі, тому легко було їх всіх виловити. Їх завезли далеко в лісі, де нема доріг. Управа міста втішилася а Ромко дуже зажурився. Тато потішав його що бобри вернуться. Закінчився шкільний рік, Ромко поїхав на табір, а в кожному листі питався, чи бобри вернулися. Після табору Ромко цілими днями пересиджував з товаришами над озером, яке тепер зовсім змаліло. Вони бачили, як олень приходив пити воду, як заяць біг лісом, бачили часто бабаків, раз лиса, а бобрів не було.

Прийшов вересень і Ромко пішов до школи. Тепер не ходив так часто над озеро, бо не було на що дивитися. Одного разу Ромко прийшов зі школи. Тато вже був вдома і сказав: "Ходім над озеро." Пішли. Бистрі очі Ромка здалека побачили знайомі звірятка, він аж крикнув з радості. Бобри вернулися. Вони сіли над озером і почали приглядатися. Тато сказав, що це прийшли молоді бобри, і що пригтовляються до зими - будують хату та греблю. Але греблю тепер почали будувати на потоці перед дорогою. Місто знов занепокоїлося, але дорога не була загрожена. Вкортці бобри збудували греблю більшу й сильнішу, як попередньо, довга на 12 стіп, а висока на 4. Всі прихильники бобрів, а між ними Ромко й тато, були дуже раді, що бобри вернулися. Тепер було знов куди ходити на проходи.

Деякі люди боялися, що бобри можуть перенести греблю і знов затопити дорогу. Але управа міста над тим радила і вradiла послухати приятеля бобрів, що радив перестати воєвати і подарувати бобрам дорогу.

Прихід весни дає змогу новацтву вийти поза стіни домівки, на прогулянку. Прогулянка для новацтва - радість і гра, а для виховника поважне завдання та велика відповідальність. І радість, звичайно, але аж тоді, коли все добре вдається. Щоб звернути увагу виховників на те, на що треба вважати підчас прогулянки, подаємо допис про новацьку прогулянку й марш.

Новацька пісня - конечна в часі прогулянки, чи ігор на вільному повітрі. Тому, сестричка Оксана з Австралії звертає нашу увагу на значення пісні у вихованні новацтва.

Пісня, вже з найдавніших часів і в житті найпростіших народів, получена з рухом: хороводами, чи танками. В нас, в Україні, виводили гагілки та веснянки на честь нової весни, чи, після прийняття християнства, на честь Великодня. Пані Оленка Заклинська, відомий наш хореограф, подає тут опис такого весняного хороводу. Варто навчити його Ваших новаків чи новачок! Він не лише дасть новацтву радість руху і краси, але може придатися, як точка, на Святі Юрія, Святі Матері, чи на станичне Свячене.

➔ Апарат

ПРОГУЛЯНКА.

МАРШ.

Як сонце викотиться на обрій і залляє світлом свіжу траву, зелений ліс і поле, ти і твої хлопці у добре вичищених черевиках, з уважно зібраним вирядом у наплечниках, заспіваєте весело: "Тра-ра, тра-ра, тра-ра, - в похід пора-пора!". Ти і ціле гніздо помчитесь в напрямку лісу, на прогулянку. Ти знав, що головна точка прогулянки - це велика теренова гра, в якій напружені всі змисли, в якій між зеленими кущами, на світлих полянках, або під старими деревами твої новаки вправлятимуть та перевірятимуть свою

зарадність, обережність, бистрість і чуйність. В напруженій тишині, ловлячи кожний шелест, вони здобуватимуть ворожі зачаровані твердині, чамбульські значки, переноситимуть таємні накази крізь ряди вартівників, визволятимуть братів з

полону, оборонятимуть свої скарби. Але, щоб провести теренову гру, треба прийти туди, в ліс чи на поляну, треба прийти на місце гри. А дістатися, з дому чи з міста, на місце гри це ціль і завдання маршруту. В наших обставинах доїзд відбудеться, мабуть, автобусом чи підземкою, але добре дати новакам нагоду трохи й помаршувати. Як же ти поведеш свій рій поміж передміськими хатками туди на місце призначення? Як саме провадитимеш марш? Спершу ти хочеш, щоб тебе хлопці у час походу слухали. Хочеш, щоб вони були здисципліновані. Тому, може твій рій піде рівним кроком у гарно вирівняних рядах? Таке вміння підпорядкувати свої рухи команді, та рухам загалом — це теж один із видів дисципліни. Тому треба, щоб новаци вміли йти в ногу.

Але уяви собі, що станеться, коли ти своїх хлопцівпустиш з лави й вони бігатимуть навколо тебе юрбою? Тоді тебе послухають справді тільки ті, здисципліновані новаци — новаци, яких для того, щоб поводитись чемно не треба замикаати в клітку, що їй творять рівні ряди, з яких не вільно ні вийти, ні говорити. А ти хочеш, щоб твої новаци були справді здисципліновані. Тому ти не поведеш їх у ставкою, бо в ній панує тільки зовнішня дисципліна, а підеш вільним гуртом, який свобідно, добровільно підпорядковуватиметься своєму провідникові, бо його поважає, й розуміє, що в кожній спільноті хтось є відповідальний за всіх і тому треба його слухатись. Тільки там, де ти побачиш небезпеку, яка може грозити новакам, там, де їдуть швидко авта, де не вільно ні кроку зійти зі стежки, там ти їх постав у ряди й нехай вони вчаться підпорядковувати свої рухи наказам. Всі, йтимуть вперед і в кожного новака в серці горітиме цікавість, що буде далі. Очікування чогось цікавого прискорюватиме їхню ходу. Кожний хотітиме якнайшвидше дістатися на місце призначення. Але ти мудрий провідник, "сірий орел між орлятами", ти знаєш і пам'ятаєш про дитяче серце і сили дітей.

Ти не хочеш, щоб вони прийшли спітнілі на місце гри, ти не хочеш, щоб потім показалася втома, заподіяна, хоч непомітно, напочатку прогулянки. Ти не побіжиш зі своїм роєм через куші й пеньки, та не вживатимеш пластового кроку в часі маршу. Твої ноги мірятимуть пройдений шлях, і око інколи зиркне на годинник, коли відчуття часу могло б тебе зрадити. Ти поведеш свій рій не швидше, як 3-4 км. на годину й вишлеш слабших наперед, щоб вони самі показували темп маршу. А коли, може, годинник показуватиме, що ти дуже спізнився, то ти таки не побіжиш, а таки будеш зрівноважений. Ти хочеш, щоб хлопці були веселі, свіжі й життєрадісні впродовж цілої прогулянки і тому ти, приблизно що 20-30 хвилин, будеш робити малі відпочинки. Це все добре, але 25 хвилин іти, потім 5 хвилин відпочивати і знов 30 хвилин іти, і так все далі, то було б дуже нецікаво. Ти можеш уявити змучені, незадоволені обличчя твоїх хлопців у час такого маршу. Вони чекали чогось цікавого, а ти напевно теж хочеш, щоб не тільки гра, але щоб ціла прогулянка була для хлопців одною великою пригодою, а для тебе великим добрим ділом у твоїй праці "Сірого Орла". Тому розподіли новаків і вишли вперед розвідку, яка, за допомогою знаків руками, безшумно даватиме знати, що бачить за густими ялинками. Твої новаци шукатимуть дорогою у лісі ознаки весни, або встановлятимуть у полі правильний шлях за писаними наказом.

Ти зупинишся з ними коло калабаньки, де водяні блощиці швидко бігають по гладкому рівні води, або жабка причаїлась під великим листом і розкажеш їм коротко про це водяне царство. А вдруге ти спинишся на горбку і скажеш одному добре розглянутися, а потім стати спиною

до краєвиду і розповісти, що перед хвилиною бачив. Цікаво, чи він добре дивився і все запам'ятав? Цілий рій напружено вдивлятиметься в обрій і перевірятиме товариша.

Ідучи тихо лісом, твої новаки почують дивне клекотіння. Ти скажеш їм, щоб вони відповіли криком диких народів. Сам ти глянеш на годинник і усміхнешся, бо прогулянка йде добре, за пляном.

Потім, ти збереш усіх новаків разом під кущем і розкажеш їм, що там, звідки було чути стукіт, десь біля прорубу, татарський табір. Його беруть грізні вартові. Вони не мають права входити до порожнього табору. У таборі братчик гніздовий, як полонений. Його треба визволити. Ти скажеш хлопцям, що вони козаки і повинні помалу пройти поміж вартовими татарами, вони мають знайти братчика-гніздового, якого татари заховали десь у кущах і визволити його. Хто пробереться поміж вартовими до середини табору, того того вартові не можуть ловити й він може визволити одного полоненого. Кого вартові піймають, той сам буде полоненим так довго, доки його хтось із товаришів не визволить. Потім твої новаки вилізуть з-під куща й тихо розходяться поміж деревами та, один по одному, зникатимуть у лісі. Тоді почнеться велика пригода, велика гра.

--- --

ПАМ'ЯТАЙ!

1. С п о с і б м а р ш у :

Вільним гуртом, стараючися, щоб у ньому панував порядок, основний на дійсній дисципліні, на зрозумінні потреби порядку та призначення авторитету впорядника. В лавах і маршовим кроком іти вулицями, або небезпечними місцями.

2. Т е м п м а р ш у :

3-4 км. на годину. Ніколи не бігти і не йти пластовим кроком. Слабших вперед.

3. В і д п о ч и н к и :

Короткі, по декілька хвилин після 20-30 хвилин маршу /пов'язати з якимсь заняттям, не їсти/.

4. З а н я т т я :

Марш мусить бути цікавий і мусить негайно перейти у головну гру:

а/ Приклади можливих занять підчас маршу:

- 1/ Марш згідно з писаним наказом,
- 2/ Марш за знаками мандрівника,
- 3/ Спостереження терену /Хто більше побачив дубів, хто зуміє потім сказати, де вони стояли?
- 4/ Шукання різних ознак весни в природі, слідів, рослин, тощо,
- 5/ Стеження за іншим роєм.

б/ Приклади занять у часі відпочинків:

- 1/ Кім у краєвиді,
- 2/ Відгадування відстані на око,
- 3/ Природничі пояснення,
- 4/ Сигналізація і т.ін.

З а у в а г а : при довгих маршах, після 2-3 годин маршу, треба робити більший відпочинок з їдженням.
Опис гри вже не належить до маршу, але повинен бути з ним непомітно пов'язаний.

Вуйко Квак з Клівленду ←

ВЕСНЯНІ ПРОГУЛЯНКИ

Весна починається 21.березня а закінчується 21.червня.

Це найкраща пора року, коли природа будиться від зимового сну й готується до нового життя.

По довгій зимі оживають рослинки, травичка починає буйно рости, будяться звірятка, які міцно спали від пізньої осені. Стає весело, всіх чарує краса весняної природи.

Як можна не зробити у той час кілька прогулянок у природу та не подивитися, що робиться у лісі, на полянці, навіть у міському парку або в садочку, коло хати батьків ?

Багато цікавого могли б ви побачити й радіти, разом зo всім, що навколо вас. Треба лише мати відкриті оченята, напружити ваші вухка та йти на прогулянку без крику, без копаного м'яча, а з тим, щоб приглянутися до всього, побачити щось нове, невідоме вам а, головню, з любов'ю до природи, яку створив Всевишній.

Навіть і тут, далеко від Рідного Краю, почуємо ми прегарний спів жайворонка, який і тут, як на Україні, прилітає ранньою весною, часом на початку березня і десь, так високо, що його аж не видно, співає чудові пісеньки, прославляючи гарну весну.

Наш нарід співає у веснянках:

"Чом ти, жайворонку, рано з вир'я вилетів
Ще в горах сніженьки лежали"

а жайворонк відповідає:

"Ой, я тії криженьки крильцями розжену
Ой, я тії сніженьки ніжками потолочу".

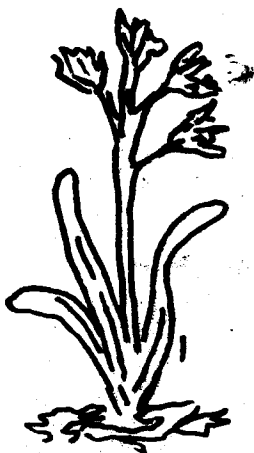
Не побачимо ми тут хіба бузків та соловейків, так люблених українським народом та діточками. Це теж пташата, які віщують весну.

Тарас Шевченко дуже любив соловейка і писав про нього гарні вірші.

"Прилітає соловейко
Що ніч щебетати.
Виспівує та щечече
Поки місяць зійде..."

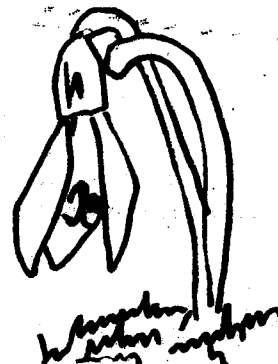
РОМЕН

**СИНІ
ПРОЛІСОК**

**СКОРОСПІАКА
ВЕСНЯНКА**

**СКОРОЗРІСТ
ЛІДСНІЖНИК**

"Защобече соловейко,
Пішла луна гаєм..."

" А соловейко на калині
То затихав, то щобетав
Святого Бога вихваляв..."

Але тут, в Америці, або в Канаді, також є багато цікавого й нового для вас. Вітрець принесе приємний запах, запах весни, радість кожної квітки, радість кожного сотворіння.

На прогулянці вам радо усміхнеться сонечко, ви відчуєте весняне тепло. Ви подивитесь, як дерева вкриваються молоденькими листочками. Ще вчора нічого не було видно, а сьогодні вже пробудилися і вітають весну. По галявинах вже з'явилися найперші квіточки: білі й сині підсніжники, примули-баранчики, проліски, сон і інші весняні квіти. Не зривайте їх, шкода квіточок, бо вони й так зів'януть у ваших руках і ви їх викинете, а квіточки теж хочуть жити і вітати весну.

А от біла береза вже красується довгими звисаючими "кульчиками". На вербі бачимо жовті, вкриті пилом базьки. На них повно комах а найбільше бджілок. Не бійтеся бджілок, кривди вони вам не зроблять та й вони не мають часу. Вони поспішають набрати на свої ніжки якнайбільше пилку та віднести його до вулика, годувати маленьких хробачків - бджілок. Подивіться, як і де складають вони той пилок на ніжках. Аж дивно, як можуть вони мільями нести такий тягар до вуликів.

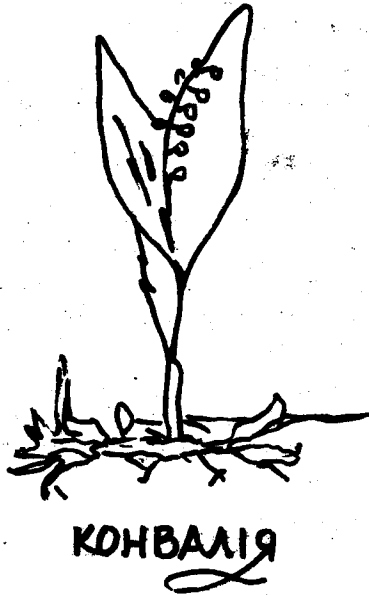
Крім берези і верби, цвіте: лісовий горіх, вільха та ліщина.

Пробудилися і галасливі джмелі. То літають самички і шукають затишного куточка, де б відкласти яєчка для нової родини. Як трохи потепліє, вилетять метелики, які зимували десь у затишному місці. Не лапайте їх, вони ані вам, ані нікому шкоди не приносять.

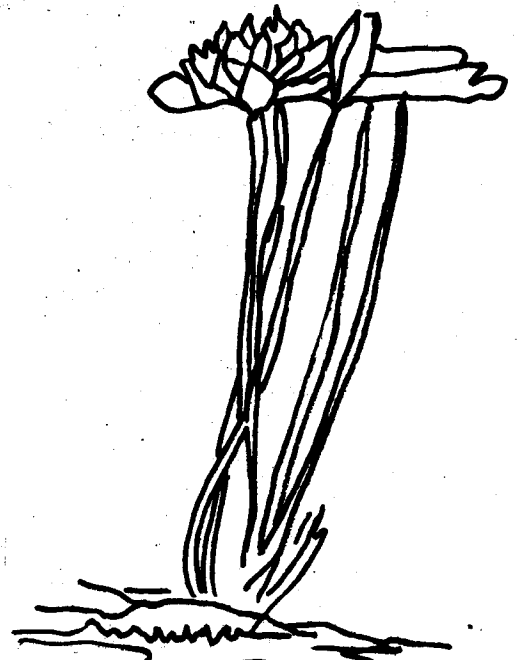
Найбільше галасу в лісі роблять пташки. Яка шкода, що ми не розуміємо про що вони розмовляють! Вони мають багато різної журби й роботи: треба збудувати гніздечка, пильнуватися від ворогів, го-

ТЮЛЬПАН

КОНВАЛІЯ

ЛІЛІЯ

ловно котів та білок-вивірок, а також від недобрих хлопчиськів, які не люблять природи.

Кожне сотворіннячко хоче жити, чи пташка, чи метелик, чи маленька комашка. Всі радіють весною. Всі спішають, всі завзято працюють, всі раді й щасливі, що прийшла весна. Радійте й ви, дорогі діти! Ходіть на прогулянки, до всього приглядайтеся й напишіть до "Готуйсь", що цікавого ви спостерегли, що вас зацікавило, що вам найбільше сподобалось?

Оксана Тарновська ←

ВИХОВНЕ ЗНАЧЕННЯ ПІСНІ В НОВАЦТВІ.

Новачка Марійка повернулася з літнього табору додому. Мама не пізнає свою доню: завжди тиха, встидлива, стала тепер весела й рухлива, бігає собі по хаті, або сидить над якимсь заняттям і безперервно підспівує собі різні пісеньки.

"Що ж, доню, добре було в таборі? А що тобі там найбільше подобалося?" "Ах, мамо!" - вигукує щаслива Марійка. "Наша сестричка була така добра, і ми співали так багато гарних пісень!"

Ось, що найбільше залишилося в дитячій пам'яті: лагідність, дбайлива опіка сестрички

та гарні пісні, вивчені підчас перебування у таборі. Знаємо, що у перших днях табору деякі діти дуже встидливі, боязкі, багато хто з них проливає рясні сльози за мамою і хоче "додому".

Пісня допомагає їм знайти "грунт під ногами", розвеселює, захочує несміливих до участі в зайняттях. Несміливій і боязкій дитині важко долучитися до гри, бо їй здається, що всі на неї дивляться всі з неї сміються. Коли ж вона в гурті розспіваних дітей і бачить, що ніхто не звертає на неї уваги, лише всі захоплені піснею, тоді й вона, поволі, непомітно, починає й собі "підтягати" пісню за гуртом і так набирає сміливості й певності.

Спів у гурті вщеплює дитині почуття єдності, почуття приналежності до однієї великої родини й вона, мимоволі, забуває про самотність і відірваність від дому.

Візьмім сходини новацького рою, чи гнізда. Діти, як ми кажемо, "розбрикані", неспокійні, виладовують свою енергію криком та говоренням. Що приходить у допомогу? ПІСНЯ. Даймо дітям жваву, голосну, добре відому й улюблену пісню. Хай у пісні виладують свою енергію яку намагалися виладувати криком, тоді, поступово, перейдім до спокійніших пісень, - Тоді діти заспокояться й зможемо свobodно й спокійно провадити інші зайняття.

Піснею даємо змогу дітям вивчати й закріплювати нові слова. Звертаючи увагу на правильну й точну вимову слів пісні, ми допомагаємо дітям опановувати українську мову.

Пісня допомагає нам у національному вихованні дитвори, - співаючи про "Зелені Карпати", чи "Дніпро широкий" у дитячій уяві виринає той далекий, ніколи не бачений Рідний Край. Збуджується любов до нього, до всього, що своє, українське а, тим самим, вкорінюється почуття гордості з приналежності до української нації.

За допомогою веснянок-гаївок, коляд і інших обрядових пісень, діти запізнаються з нашими обрядами, традиціями. Історичні, козацькі, стрілецькі чи повстанські пісні допомагають нам у вивченні історичних фактів. Піснею збуджуємо в дітях зацікавлення і замилювання місцевістю. Беручи участь в інсценізації із співом, дитина підготовлюється і звикає до виступів на сцені.

Бувають випадки, що сестричка, чи братчик, не дуже "співучі". Бувають і такі, що їм, як то ми жартуючи кажемо, "слон на вухо наступив". Не допустім, щоби діти терпіли через це. Не встидаймося попросити когось із "співучих" братчиків чи сестричок, чи навіть, якщо треба, когось із непластунів, щоби час від часу приходив на сходини допомагати вивчати нові пісні.

І - найважливіше: даймо дітям їхні, дитячі пісні. А то буває, що новак починає в новацтві від "Як я їхав коло млина, ой, ой, ой", та "Йойкає" це через ціле юнацтво і не закінчує "Йойкати" навіть у старших пластунах, чи сеніорах.

Співаємо завжди ті самі пісні, не раз аж до знудження. Чому? Певно, що бувають пісні, які діти люблять і завжди охоче їх співають, але в багатьох випадках співають не тому, що люблять, а лише тому, що інших не знають. Яке розчарування мусить бути в дитини, коли почавши їздити до таборів, від шостого чи сьомого року життя, вона кожного року, аж до 12-ти літ, вивчає ті самі пісні?!

Знані й давніше вивчені пісні треба обов'язково повторювати, але не спочиваймо на цьому, а завжди додаваймо нові пісні.

Сестричко! Братчику! Потрапить тобі до рук нова пісня, - не відкидай її, мовляв, "я цього не знаю". Піди з нею до когось, хто грає на якомуньбудь інструменті, нехай переграє тобі цю пісню і допоможе вивчити. А як гарна й сподобається тобі, тоді йди і вчи новацтво.

Дуже допоміжним для вас було б, якщо б на сходинах, чи відправах виховників, які напевно відбуваються у ваших кошах, ви могли б усі разом, вивчати нові пісні. Напевно, між вами знайдеться один, хто зможе навчити інших. А коли у твоєму коші таких сходин нема, то чому б тоді не піти до кошової, кошового чи гніздового й запропонувати започаткувати такі сходини, на яких ви могли б вимінюватися матеріялами, опрацьовувати точки до програм новацьких сходин, а передусім - РАЗОМ СПІВАТИ Й ВИВЧАТИ НОВАЦЬКІ ПІСНІ!

Коли ти це зробив, чи зробила, то не забудь написати то все до "В.О.Р" і поділитися із усіма нами твоїми думками, враженнями і спостереженнями з тих зайнять.

БАЖАЄМО УСПІХУ !

ВЕСНЯНКИ

ЯГІЛОЧКА

Я-гіл, Я-гілочка. Уста-ла
Я-гілочка. ра-несенько, вми-лася білесе-нько.

Ягіл-Ягілочка, Ягілова дочка
Устала ранесенько, вмилася білесенько.

Ягіл-Ягілочка, Ягілова дочка
Квіточки ізбирала, віночок заплітала.

Ягіл-Ягілочка, Ягілова дочка
На вулицю вийшла, як зіронька зійшла.

Ягіл-Ягілочка, Ягілова дочка
Вибери собі дівчину, як червону калину.

НА ВЕСНІ

Веселе.

Нар. пісня

Ой ми- жу- ла вже зи- ма, сні- гу, ле- ду
 вже не- ма. Ой не- ма, ой не- ма, сні- гу
 ле- ду вже не- ма.

Ой, минула вже зима,
 Снігу, леду вже нема,
 Ой, нема, ой, нема,
 Снігу, леду вже нема.

Вже вернули журавлі
 Й соловії ті малі,
 Ой, малі, ой, малі,
 Соловії ті малі.

Дугом цвіти вже цвітуть,
 Вівці траву вже пасуть...
 Вже пасуть, вже пасуть,
 Вівці траву вже пасуть.

Гей, веснянку співаймо,
 Весну гожу вітаймо.
 Вітаймо, вітаймо,
 Весну гожу вітаймо.

ПЕРЕПІЛКА

Пе- ре- піл- ко! Па- ру- боч- ки і- дуть. Тут бу- ла,
 тут бу- ла не- ре- пі- лоч- ка, тут бу- ла, тут бу- ла
 не- ре- пі- лоч- ка.

Перепілко! Парубочки ідуть.
 Тут була, тут була перепілочка.

Перепілці черевички несуть
 Тут була, тут була..... і т.д.

Перепілці ще й калачі несуть.
 Тут була, тут була і т.д.

Перепілку із собою візьмем.
 Тут була, тут була і т.д.

О. Заклинська

ПРОЛІСКИ - ТАНОК КВІТІВ

Діти стають групками /по двоє, по троє/ в різних відступах на сцені. Присідають низько, наче сховані за кущами. Один кущ спереду, другий дещо далі і т.д. Може бути 8-10 дітей а то й більше. На головках зав'язані хусточки синього кольору /ніби проліски/.

Кожна групка дітей тримається за руки, пліч-о-пліч, обличчями до глядача. Це квіти-проліски й вони починають співати:

А вже красне сонечко припекло, припекло,
Ясне шире золоте розлило, розлило,
На вулиці струмені воркотять, воркотять,
Журавлі курлякають та й летять, та й летять.

Засиніли проліски у ліску, у ліску,
Швидко буде земля вся в вінку, вся в вінку.
Ой, сонечко-батечку догоди, догоди,
А ти, земле-матінко уроди, уроди !

О.Олесь

До першого рядка проліски хитають голівками то вправо, то вліво /зміна на кожний такт/. До дальших слів мелодії два перші проліски біжать, тримаючись за руки, від першого кущика до другого й забирають із собою дальші квіти, з якими біжать до третього та четвертого кущиків. Звідтіля забирають інші проліски й усі рядком, тримаючись за руки, біжать дрібним бігом довкруги. Перший пролісок веде рядок праворуч сцени й тут завиває "віночок". А саме: остання квітка з ряду, коли добіжить праворуч сцени, зупиняється й стоїть, а всі інші закручуються у ряді довкола неї, не розриваючи рук, поки не оплетуть у віночок усіх квіток. Підчас плетення віночка, ті проліски, що вже швидше заплелися довкола середньої квітки, яка стоїть на місці, дрібочуть на місці, але стоять не тісно одна біля одної. Пісню співають кілька разів, аж до кінця таночка.

Тепер розплітають віночок: квітка, що посередині, проходить в одному місці попід руки усіх пролісок, зігнувшись низько, і виходить за віночок, ведучи тим самим шляхом усі квіти за собою. Слід уважати, щоб діти міцно тримались за руки, інакше віночок перерветься. Розплівши віночок, перша квітка веде інші дрібним бігом у вісімку /намалювати на підлозі вісімку на цілу сцену / і заводить усіх на середину в один ряд, обличчям до глядачів. Тут проліски

беруться за обидві руки, вставть парами і кружляють-4 такти пісні вправо, 4 такти вліво. Потім крайня пара робить браму /піднести високо злучені руки/, а всі квіти "гусаком" пробігають почerez браму й біжать довкола сцени, заки не злучаться у коло. Беруться за руки, лицем до осередку кола й кружляють вправо, на 8 тактів мелодії. Далі кружляють у ліво, змінивши положення рук: закладають руки одна одній на ший, голівки до середини, якнайближче одна до одної.

Потім розвивають коло й стають по три квітки: дві тримаються за обидві руки /пара/, а третя правою рукою тримається за злучені долоні. Якщо не стає дітей до останньої трійки, то на кінці стає двійка, а то й одна дитина.

Трійки оббігають сцену кривулькою /накресляють криву лінію/ і біжать у глиб сцени. Там пускають руки і одна за одною /гусаком/ біжать наперед, тримаючи руки на стегнах. На переді розділюються: Одна закручує вправо, друга вліво і т.д. й біжать у глиб сцени. Тут лучаться у пари й розставляються в китицю: Три злучені руками, дві голівками, кілька може стати на колінах, одна-дві закласти руки на ший... Вільний уклад китиці, тільки треба слідкувати, щоб одна квітка торкалася до другої або рукою, або ногою, або всім тілом, чи головою так, щоб був зв'язок між квітами. Квіти можуть також гуртами вибігати зі сцени.

Березень це місяць нашого українського Пророка, Тараса Шевченка. Наше новацтво повинно не тільки багато про нього знати, але й полюбити Батька Тараса та зрозуміти, чого хотів він від нас у своїх писаннях, головню в "Заповіті".

Щоб наблизити та поріднити Тараса Шевченка з нашими дітьми, наші письменники написали багато оповідань та віршиків.

Зрозуміло, що для праці з новацтвом можемо використовувати багато творів самого Тараса Шевченка. Хоч вони писані для дорослих, та зрозумілі й дітям.

Тут подаємо два віршики в честь Тараса Шевченка сучасних наших поетів Романа Завадовича та Леоніда Полтави. Але пам'ятаймо, що святкування Тараса Шевченка не вичерпується самим тільки влаштуванням імпрез.

На честь Батька Тараса новаки повинні старатися говорити поміж собою чистою українською мовою, повинні збирати й читати українські книжечки, чи робити інші добрі діла так, щоб час святкування Кобзаря був справді тим часом, у якому вони якнайбільше здобудуть для себе на шляху новакування.

Роман Завадович

Шевченкова Присяга

У Петербурзі, на чужині,
В глухій далекій стороні
Сидів Тарас в своїй хатині
І згадував минулі дні.

А перед ним, немов у сні,
Зринали спомини-картини
Його святої України,
То ясні-теплі, то сумні.

Він наче бачить: під горою,
Між вербами та над водою
Біленька хаточка; сидить
В сорочці білій сивий дід
Коло хатиночки і бавить
Хорошес та кучеряве,
Веселе, жваве дитинча -
Своє маленькеє внуца.

І далі бачить: вийшла з хати
Веселая, сміючись, мати;
Цілує діда і дитя:
"О, ти мій рай, моє життя!"
Аж тричі весело цілує,
Прийма на руки і годує
І спать несе, а сивий дід
Сміється тепло їй услід.

Пізнав Тарас оте дитя -
То був він сам, ще за життя
В Кирилівці у рідній хаті:
Цілує в личко добра мати,
Головку гладить дід Іван,
Столітній дід, що часто, в свято,
Про гайдамаччину завзяту
Розказував в гурті селян.

Надворі, під вікном, квітник,
Пташки під стріхою щебечуть,
До шибки соняшник приник,
Немов на ігри зве малечу.

Ось, річка, сад, верба стара,
Під нею жвава дівтора
На іграх Божий день проводить -
А сонце сходить і заходить.

Ось друга блиснула картина:
У бур'яні сховавсь хлопчина,
А дівчина шукати йде:
"Тарасе!" - кличе - "Де ти, де?"
І хліб несе у запанині,
Втирає слізючки хлопчині
І каже: "Цить же, брате, цить,
Вже мацуха лягла і спить".

А потім сам себе він бачить,
Як носить воду у дяка,
А дяк лютує, б'є, пиячить,
Безжальна в нього, знай, рука!"
А там, Тарас, немов за кару,
Що малювання вчитись рад,
Пасе в Кирилівці отару,
Жене гирлигою ягнят.

Закрились мрякою густою
Отара, школа і дячок -
І вже Тарас в передпокою
У Енгельгардта козачок.
На кожний заклик устає,
Як треба, ляльку подає,
І крадькома, у ніч глухую,
Як пан не бачить, він рисує.

Із балю їдуть пан і пані,
Програвся пан, сердитий, п'яний,
Тарас рисує, ще не спить -
Лютує пан, мне люто вуха
І лянаси дає й кричить:
"Я спать велів, чому не слухав?
Дістанеш завтра двадцять п'ять,
Щоб вмів накази шанувать!"

Зітхнув Тарас: "Чи тільки я
Страждав дитиною малою
І очі утирав полою,
Бездомне, кволе сиротя?
Гей, скільки діточок дрібних,
Квіток пахучих весняних,
Від голоду, чи на морозі
Зів'яло на чужім порозі!"

А іноді, то аж заплачу,-
Шепнув Шевченко,- як побачу
Малого хлопчика в селі,
Що відірвалось від гилі,
Одно-однісіньке під тином
Спить собі в старій ряднині...
Мені здається, що це я,
Що цех та молодість моя.

Московська гордая цариця
Прелята, злища, мов вовчиця,
Народ в кріпацтво запрягла,
У раї пекло завела,
І з українського села
Дідів, батьків, дітей-маляток,
Забравши радість їх і статок,
На муки, сльози повела.

Леонід Полтава

"КОБЗАР" Тараса Шевченка

І звідти, де щастя немає,
Де хвилі гнівного Дніпра,
З далекого Рідного Краю,
Для нас принесли "Кобзаря".

Взяли його мама і тато,
Несли через бурі страшні.
Ми любимо вголос читати
Прості і хороші пісні.

І бачить він нову картину:
Поклавши за снопом дитину,
Вдова на полі спину гне -
На панщині пшеницю жне;
Гарячий піт з чола втирала,
Втомилася, не спочивать
Пішла в снопи, пошкандибала
Івана сина годувать.

А, ось, дорогою в село
Сліпця хлоп'ятко повело
І босе, й голе, і обдерте,
І ні життя йому, ні смерти,
Іде і руку простягає -
"О, дайте хоч шажок!" - благає,
Минає села і міста
Бездомний круглий сирота.

Боїло серце у Пророка
За Україну, за свою,
І він перо підняв високо,
Мов меч освячений в бою:
"Боротись буду до загину
За нарід свій, за Україну,
Клянусь покласти кривді край
Мені ж, Ти, Боже, помагай!"

У Петербурзі, на чужині,
В глухій далекій стороні
Сидів Тарас в своїй хатині,
Писав поеми вогняні.
А перед ним, немов у сні,
Цвіли майбутнього картини
Його святої України
Веселі, радісні, ясні.

І буде від широкого серця
Дзвеніти, як вічно дзвенів
У кожному найменшому серці
Поета великого спів.

За те, що любив Україну,
Що співом народ розбудив,
Що кожному, й найменшу дитину,
Від широкого серця любив.

Великдень - в нашій Церкві і в нашому народі - найбільше свято в році. Не диво, що повне воно різних старовинних звичаїв та обрядів. Новакам варто їх пізнати та призвичаюватися до них, бо вони цікаві, гарні й наші власні. Подаємо оповідання, що в ньому згадано майже всі наші великодні звичаї. Використайте його, чи то в формі розповіді, чи як матеріал до гутірки з нагоди Великодня.

Щоб підкреслити, що "новак любить Бога", як це каже він у своїй обіцянці, використайте те, що травень це місяць Пречистої Діви Марії. Вже в останньому числі /"ВОР" за 1965 р./ писали ми ширше про культ Божої Матері в нашому народі і цей матеріал можна використати саме тепер. Тепер подаємо лиш одну маленьку легенду про Матір Божу, але знову ж, старайтеся знайти собі більше подібних матеріалів. Із культом Матері Бога получений і День Матері, що його святкує увесь культурний світ. Цей день треба відзначити не так окремим пописовим святом, як спільним майструванням дарунків для Мами та спільним плянуванням у рої, як найкраще допомогти Мамі у той день в її праці. Хоч, очевидно, добре приготоване, з відповідною програмою, прийняття для Мамів також буде для них радісною несподіванкою і ... засобом, щоб зацікавити їх життям і працею новацтва.

БОГДАНКІВ ВЕЛИКДЕНЬ

Богданко владуваний прибіг із школи додому. Та як же і не радіти? - сьогодні останній день навчання, а там два тижні вільного - Великодні ферії - буде доволі часу погуляти і погратись. Він же з батьками на село, до дядька Григорія поїде - на селі він ще ніколи не був і цікаво йому дуже.

На другий день батько, мати і Богданко сіли на станції до потягу, що зараз рушив з місця, дмухаючи вгору клуби диму й пари.

І приїхали. На двірці дядько Григорій ждав на них з великим драбинястим возом запряженим парю гнідих баских коней. Привітавшись сердечно з дядьком, вони вместились на возі, дядько лягнув батою, вийкнув на коні і віз рушив, а за станцією покотився м'якою полевою дорогою, що простягалась серед лук і нив. На деяких полях зеленіло

ще восени посіяне збіжжя, на інших господарі сіяли яру пшеницю, чи ячмінь, або орали. Минаючись з ними, дядько кликав: "Щастя Боже!", а господарі відповідали: "Дякуємо, дай Боже і вам!".

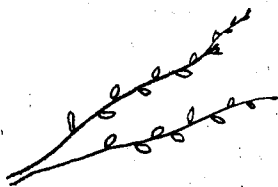
Придорожні верби вже перші бруньки пустили, а вгору сірими грудками злітали жайворонки і радісно щebetали в золотих проміннях весняного сонця.

На другий день була неділя перед Великоднем, що Квітню зветься. Всі пішли до церкви. Церковця дерев'яна /Богданко тільки на образах таку бачив/ мала, яких багато по цілій Україні, і всіх людей помістити не може. Образи на стінах з давности поблідли а з них, якимось дивно-лагідним зором, святі на Богданка дивляться. По Службі Божій священник поблагословив гілля верби, що його ще вчора нарізано і біля церкви покладено.

Верба перші бруньки пускає - прихід весни звіщає. Її святять на пам'ять тих гілок пальмових, що ними люди дорогу Ісусові встелявали, коли до Єрусалиму в'їздив.

Діти миттю кинулися гілки хапати. Кожний хоче якнайбільшу, бо то, кажуть, щастя; а кілька бруньок проковтнути треба, "щоб горло не боліло". Ідучи додому, діти а навіть і старші, жартуючи б'ються лозинами, приказуючи: "Не я б'ю - верба б'є, від нині за тиждень буде Великдень".

Удома, тітка Марія, мати Павлика, сховала за образ кілька гілок свяченої верби, - нею перший раз жудобу на пасовисько виганятимуть, "щоб нечисть не чіплялася". Решту гілок дядько поніс на город і в землю застромив, щоб "на щастя" росла.

Почався останній тиждень перед Великодніми святами, що його Страсним або Білим звать. Тітка з мамою взялись до роботи в хаті. Усе треба помити, все приготувати до цього великого свята. А дядько з батьком у поле поїхали сіяти збіжжя і всяку рослину, що над землею плоди свої має. Так вже давно наші предки говорили, що все, що над землею плодиться у Страстний тиждень посіяне, рясно цвістиме і щедри плоди принесе.

А Богданко з Павликом то вдома помагають, то до крамниці за покупками ходять, а коли роботи нема, біжать на леваду, що травом зеленою вже вкрилася і там собі досхоцу бавляться.

У четвер, Чистий Четвер, увечорі до церкви пішли. Там "Страсті" правляться. Священик читає дванадцять Євангелій про життя Ісуса, про його муки й смерть.

Повертаючись з церкви, Богданко взяв горючу свічку - і всі брали - і поніс її додому, вважаючи, щоб не згасла, бо це був би недобрый знак. Інші мали із собою ліхтарі з кольорового паперу, або скла. І як гарно! Серед глухої тиші, - а вже поза північ пройшло, - що окутана темним серпанком ночі, блимали різнокольорові світла і з церкви на всі сторони розбігалися.

Удома дядько вогнем свічки хреста на сволоці назначив і заховав її до другого Чистого Четверга. А хто зна, може і підчас року знадобиться. Як здійметься велика гроза і сильні громи загудуть, запалять її і перед образами поставдять, щоб грозу відвернути.

У Страсну П'ятницю тітка зранку нічого їсти не дала, бо ж і не годиться: треба постити аж до Плащаниці. Богданко з Павликом до церкви пішли. По Богослуженні винесли з церкви Плащаницю - це таке велике полотно, на якому намальовано, як Ісуса ховають. Чотири старі, мов голуби, сиві дідусі взяли її а за ними священник у жалібних ризах. Три рази кругом церкви обійшли. Малі хлопчики калатали у дерев'яні калатавки - дзвони на знак жалоби мовчать. Тоді поклали Плащаницю на приготоване місце - Божий Гріб, люди підходили, а вже близько на колінах, били поклони й цілували Плащаницю. Молоді хлопчики почесну варту тримали - ставали по два, в народні строї убрані і непорушно стояли - кожен розумів, що біля Гробу Ісусового стоїть.

Повернувшись додому хлопці наші обідали, але обід пісний був. Потім спокійно сиділи і книжки читали, - не годиться у цей день жартувати, чи пустувати. Страсна Субота проминула серед останніх приготувань до Великодня й хлопці радо допомагали.

І, врешті, прийшов отой, так нетерпляче очікуваний день. Ранесенько, ще досхід сонця усі до церкви пішли. Правиться Богослужба, а коли закінчилася, знову Плащаницю виносять - ховати будуть, - жалібним походом тричі церкву обходять і перед дверми стають. Священик несе Плащаницю у церкву і кладе її на головний престіл, а сам повертається і церковні двері замикають.

Священик читає, та нараз з уст його несуться оті радісні, ті великі слова: " Х р и с т о с в о с к р е с е і з м е р т в и х ! "

І ще він останнього слова добре не проспівав, як вмить залунали церковні дзвони, що від Чистого Четверга мовчали, задзвеніли маленькі дзвіночки в руках хлопчиків і загули моздірі, що їх парубки спорядили. Усі вони сповіщали світ про те велике й радісне чудо - про Воскресіння Христа.

І гомін' змішується із співом людей - усі піднесено й радісно співають - Христос Воскрес - і старі, і молоді, і ті найменші діти, - і несеться луною по свіжозораних нивах, по зелених луках і лісах Христос Воскрес ! Христос Воскрес !

" ... і с у щ и м в о г р о б і х ж и в о т д а р у в а в " проспівали люди а священник хрестом двері до церкви відчинив. І заходять. А церква освічена безліччю свічок, що яскраво палають і мерехтять.

Правиться Утреня а потім Служба Божа. По Службі Божій всі вийшли на церковне подвір'я, а тут господині і господарі кошики свої усталили, а в них - і крашанки, і паски, і м'ясо, і ковбаси, і сир, і масло, - все це гарно уложене і прибране. Священик біля кожного кошика зупиняється і кропить свяченою водою.

Паски посвячено. Кожний бере свого кошика і несе додому, а кому далеко, той возом приїхав. І наші хлопчики повернулися з батьками додому. Сідають за стіл накритий вишиваною скатертиною - на ньому тітка вже усталила паски й обклала писанками.

На окремій тарілці зроблено з землі могилку, а на ній зеленіє овес - це ще два тижні перед Великоднем тітка посіяла його,

щоб у цей день зелень на столі була - з якої тепер різнобарвні крашанки визирають.

Дядько покраяв очищену крашанку і дав кожному по одному шматочку, бажаючи: "Дай, милостивий Боже, дочекати і до майбутніх Великодніх Свят живим і здоровим". Потім почали їсти всього свяченого потроху.

Враз Павлик сказав: "Мамо, в мене є ровесник, що його мама до лічниці пішла і він залишився самий. Я піду, до нас його покличу". - "Іди сину", - сказала мама, - "хай цей радісний день і він не сумує, а разом з нами веселиться."

- "Так і предківський звичай велить, щоб у цей день всіх до столу просити", - сказав на це батько Богданка.

- "І це ознака добра, коли хтось прохожий до хати зайде", - додав дядько.

Павлик побіг і за деякий час повернувся з Івасем.

Після сніданку дядько з батьком до церкви пішли і полізли на дзвіницю, а там вже повно господарів - усі дзвонять на зміну, бо кожний хоче дзвонити, - це "щоб гречка родила".

А хлопці утрійку пішли до знайомих христосуватися - бажати веселих свят їй діставали за це крашанки. Назбиравши доволі, побігли до гурту інших хлопців та дівчат і "цокалися" крашанками, - хто чий розіб'є, або обмінювалися. Вони бачили, що старші так роблять, їй собі почали. А при тому повно гамору і веселого сміху.

Згодом, цілою гурмою на майдан під церкву побігли. Тут, на боці, парубки гойдалку змайстрували і гойдаються, і парубки, і дівчата старші, а хлопцям малим теж кортить погойдатися, тож вони просять щоб і їм дозволили, хоч грошки. Богданко з Павликом з парубком Василю гойдає їх - гойдалка розгойдується шораз більше і все вище підноситься, аж віддих у грудях запирає. Потому і на дзвіницю полізли - їм теж хочеться подзвонити трохи. Та дзвін важкий, одному і не зрушити його. Так тоді вони втрюх - Богданко Павлик та Івась - за лінку узялися й дзвін басом загудів бам...бам...

Подзвонивши трохи, знову на майдан побігли. Тут гурт дівчат і парубків гагілки виводить. Стали двома лавами проти себе, а дівчата взялися за руки, підходять до парубків і співають:

Їде, їде Зельман
Їде, їде його брат,
Їде, їде Зельманова
І вся його родина.

І на ті слова, два парубки з-за дерев виходять і третього на раменах несуть - це "Зельман".

- Це на пам'ять того часу, - пояснював хлопцям один старий господар, - коли в нас панщина була і пани жидам церкви наші в орен-

ду давали, і кожного разу треба було жиди просити, щоб церкву відімкнув, та ще й платити йому за це. А гагілка й далі триває, співають раз парубки, раз дівчата - просять "Зельмана", щоб церкву відчинив.

А в іншому кінці майдану дівчата хорівід виводять. Взятися за руки, зробили коло, а в середині одна дівчина - це "Ягілочка", ніби спить. Дівчата ходять довкруги й співають:

Ягіл, ягілочка,
Ягілова дочка,
Устала ранесенько,
Вмилася білесенько...

і далі співають, що ягілочка голову чесала, стяжки надівала, на вулицю вийшла, вінок плела і т.д., а ягілочка все так рухами робить, як співається. На кінець: ... "взялася за бочки, тай показала скочки..." й вона підбігає до одної з дівчат і вибирає її на "ягілочку", а сама стає в коло і хорівід знову починається.

Там, під деревами, малі дівчата "Подоляночки" бавляться. Це подібно до "ягілочки".

А знову на іншому місці гурт хлопчиків і дівчат - і наші хлопці до них пристали - "Жучка" виводять. Стали рядом проти себе і за руки узялися так, що місток утворився. По тому містку "Жучок" - маленький хлопчик - іде, а задня пара, де вже він перейшов, попід руки інших пробігає і спереду стає, й усі співають:

Ходить жучок по долині,
А жучиха по ялині.
Грай, жучку, грай небоже,
Хай ти Пан-Біг допоможе.

І так по цілому майдані повно співу, гамору й сміху, а понад тим усім несеться гомін дзвонів, що ані на хвилину не вщухає. Радіють всі - старі й діти, бо Великдень - це свято радості.

А коли по святах Богданко з батьками до міста повернувся, то вже ніколи не забував того свого правдивого українського Великодня на селі.

Сірий Орел Ніна ←

БІЛА КВІТКА

Колись це було, Всемогутній Бог покликав до себе срібнокрилих янголів на велику нараду. І злетілось їх так багато, що не стало місця на небесних сходах. Старші янголи з великими крилами, посідали ззаду, а маленькі сіли біля стіп самого Бога. Радувався Творець своїми добрими, чистими слугами. Золоте сонце почуло янгольські голосочки й заглянуло крізь віконце до небесного раю. Втішилось воно, побачивши усміхнених янголів - і, на привітання, осяяло їх своїм золотим промінням.

"Ви літаєте по світі", промовив Бог до янголів, перебуваєте між людьми, хороните їх від злого, захищаєте від гріха. Скажіть мені мої вірні слуги, про все, що діється там, на землі".

"Господи Боже", промовив старший янгол у довгій киреї з білих хмар. "Я прилетів до неба на нараду, як лише почув янгольські сурми. Бачив я, як там, в Україні, біля села в маленькій хатинці плакали діти, коли більшовики забирали їх батьків на далекий холодний Сибір."

"А я бачив", - промовив маленький ясененький янголик з коротенькими крильцями, - "Я бачив, як нечемні хлопчиська знущалися з невинного котика, тягли його за вуса й хвіст, не звертаючи уваги на його жалібний плач".

"А я бачив, як Маруся насмівалася з Наталчиної подертої суконки, а Наталка плакала, бо у неї хвора матуся, а тато ледві має силу заробити на родину".

"А я бачив, що діти не хотіли вчитися української мови, соромилися говорити своєю рідною мовою, і насміхалися із своїх звичаїв".

Захмарилося лице Господа, коли почув такі сумні вістки. Довго радив із своїми добрими слугами, як би запобігти лихові. Сонце вже пішло спати до свого пухового ліжечка, а Бог все ще сидів з янголами і тижком радився. І коли останній янгол склав свій звіт, вирішив Господь післати на землю Пречисту Діву Марію.

"Іди, Маріє", - промовив Бог, занеси людям згоду, любов і справедливість. А як вони й тебе відречуться, і Тебе не послухають, то відвернися від них і перестану їх жаліти.

Пішла Марія-Мати у далеку дорогу, пішла наvertати людей до Бога. Була саме весна, тепла і ясна. Дерева вбиралися у розкішні зелені шати. Пташки поверталися з далекого вирію, звірята пробуджувалися з довгого зимового сну, вилазили із своїх нір і з цікавістю дивилися на світ. Раділа Мати Божа весною і йшла дорогою, йшла між

своїх людей. Де вступала, там люди робилися ліпші, до кого всміхнулася, той ставав спокійніший, щиріший. Діти йшли за Нею, чіплялись її небесної киреї, а Вона благословила їх. Вона лікувала недужих і опікувалася слабими.

Довго ходила Марія-Мати по світі, аж зайшла в далеку Україну. Ласкаво всміхалася Вона до бідних людей, голодних дітей, гоїла рани українських борців. З великої вдячності люди падали перед Нею навколішки.

У темну нічку, змучена, голодна, прийшла вона до великого розкішного будинку.

"Тут", - думала вона, - "люди, певно, приймуть мене гостинно, нагодують, переночують". Легенько застукала Вона до тяжких дверей, але, замість привітання, почула лайку й брехання собак. Ніч була пізня й зимна,

тому Пречиста Марія почала проситися на нічліг. Але хазяї не впускали її, мовляв, багатства свого не будемо роздавати жебракам.

З розпукою в серці відійшла Марія від дверей і пішла у напрямі до лісу. Далеко на галявинці побачила Вона вогонь й дуже зраділа, бо думала, що матиме нагоду зогрітися й відпочити.

Коли ж підійшла ближче, то побачила біля вогню страшних понурих людей у гостроверхих шапках із червоними зірками. Ласкаво попро-

сила, щоб дозволили їй, хоч хвилинку погрітися біля вогню. Але вони, глузуючи, відігнали її.

Хлопці - пастухи, які забули свою мову і Бога також не прийняли її й так промерзла й змучена Мати Божа блукала цілу ніч без притулку. Аж рано-ранесенько сонечко зійшло, ясно засвітило й зогріло змерзле її тіло теплим промінням й лагідно посміхнулося до Неї. Та Матінка Божа не всміхалася. Вона плакала сльозами, чистими мов перли, а з них виростали, білесенькі мов сніг, маленькі квіточки...

Новаче, як підеш на весні до гаю, то знай, що ця маленька біла квітка виросла із сліз Пречистої Диви Марії. Пам'ятай також, що коли ти негарно поводишся, то завжди смутиш її, як не слухаш батьків, то раниш її добре серденько, а коли забуваш за інших, то змушуєш її плакати. Вона завжди плаче, коли ти насміхаєшся з інших, слабших від тебе, коли не хочеш з ними бавитися, коли ними гордуєш. Чи бажаєш, щоб Пречиста Діва плакала?

На весняний час припадає також день Святого Юрія, Патрона Пласту. Це його, лицаря Божої Правди наслідують у своєму житті і праці пластуни, а за ними й новацтво. Свято Юрія влаштовуємо, звичайно, поза містом, включаючи у нього теренові змаги й гри та, обов'язково, вогник. До програми цього вогника містимо тут розповідь та віршика. Але знов же - цей матеріал це саме лиш "матеріал", що за його допомогою маємо ми навчити новаків, якими треба їм бути, щоб стати гідними нашого Патрона.

Т. Білецька ←

МЕЧ СВЯТОГО ЮРІЯ

Казка-легенда

За горами, за лісами, давним-давно була країна розкішна, багата, вся завітчана вишневими садками так, що і назвали її Країною Вишневих Садів.

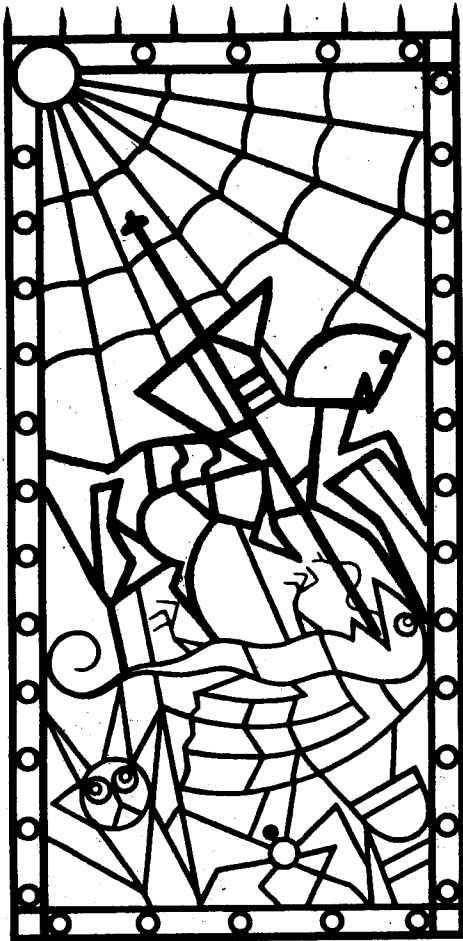
Раз на Країну Вишневих Садків наскочив страшний семиголовий змії. Жаром свого подиху спалив людські оселі, сопухом свого тіла отруїв повітря, кігтями зрив землю так, що вона стала голим пустирем. Налюбувавшись своїм ділом, змії звив собі кубло і ліг відпочивати.

Коли прийшла весна, то вишневі сади ніде вже не завіткли, жайворонки не заспівали в отруєнім повітрі, а земля здригалася від зловісного реву страшного змія. Народ сумний, обідраний, голодний, снувався по згарищах своїх осель і з тривогою очікував нового наскоку.

А був саме Великдень - велике свято на землі й на небі. Сам Господь засів на престолі, щоб разом із Христом та Святими послухати музику церковних дзвонів із землі.

І роздзвонилися дзвони по всьому світі... Славлять Христове Воскресіння... Тільки у Країні Вишневих Садів глухо. Вже і південь

а звідтіль ні звуку - ані один дзвін не грає.

Нахмарилось лице Господнє. - Іди, святий Петре, - каже Господь, - поглянь на землю, у Країну Вишневих Садів, чого люди там так забарилися.

Пішов св.Петро до небесних воріт, відчинив кватирку у воротах, вихилив голову, але такий сопух, дим та згар ударили йому у лице, що мусів якнайскоріше замкнути віконце. Кашляючи та чхавчи повернувся до Господа.

- О, Господи ... - вспів лише промовити і так зайшовся кашлем, що вже весь день не могли почути від нього ані слова.

- Іди, святий Юріє, - каже Господь, - осідлай коня і поїдь на землю, у Країну Вишневих Садів. Поглянь, що там таке сталося.

Осідлав святий Юрій свого білого коня, наложив срібну зброю, припоясав свій святий меч і Чумацьким Шляхом поїхав на землю просто до Країни Вишневих Садів.

Було ще дуже рано. Зморені голодом та холодом, люди дримали по своїх криївках. Ніхто не бачив святого Юрія. А він на білому коні, у срібній зброї, їхав розритими полями, обгорілими лісами,

ми, почерез згарища сіл та звалища міст; чув квиління голодних дітей, плач нещасних матерів і серце стискалося йому від болю. Одним помахом свого святого меча міг би він відрубати лютому змієві усі сім голів і повернути мир нещасній країні. Але на цьому світі так вже встановлено, що кожний мусить сам собі здобути і волю й долю. Святий Юрій відпоясав свій святий меч і поклав його в полі під хрестом на роздоріжжі.

Цієї ночі бачили люди дивне сяйво в полі, а вранці, під хрестом на роздоріжжі, знайшли старовинного меча. На держаку меча прочитали напис:

"Хто чесною рукою, в чесній справі меч цей підійме
- будь певний перемоги!"

Приглядалися люди до меча й говорили: - Коли б то убити змія...
Але ніхто не зважився підняти меча.

Аж ось надійшов хоробрий лицар Зброєслав. Він давно мріяв про те, щоб змірятися із змієм. Сміливо підніс меч і рушив до бою.

Змій, пізнавши меч святого Юрія, затремтів із страху і кинувся тікати.

І гордість підступила тоді до серця Зброєслава. - Цим мечем уб'ю змія і славою завітчаю ім'я своє. Заволодію країною Вишневих Садів і княжим вінцем прикрашу голову свою.

І в цій же хвилині затремтіла рука Зброслава, меч вихопився з долоні, полетів і вістря вбився в землю, аж по самий держак. А напис на ньому ще сильніше заблестів у сонці:

"Хто чесною рукою, в чесній справі меч цей підійме
- будь певний перемоги!"

А змії, очунявши із страху, зареготав, ригнув вогнем, і морем полум'я та крові знову залляв усю країну.

І довгі роки володів змії Країною а святий меч, усіма забутий стримів у землі.

Аж раз знайшов його розумний молодець Гостромисл. Він читав у старих книгах і пізнав, що це меч святого Юрія, меч, перед яким тремтить саме пекло.

- Ходіть, допоможіть мені вирвати святий меч із землі і убити змія, - гукав він до народу. Але прибитий горем народ тільки похищував головами: - Ні, нема такого меча, щоб міг убити потвору.

Тоді Гостромисл кинувся в розпуці сам добувати меча, але відірвав лише держак, а вістря залишилося в землі. Зневірений до свого народу, заховав він держак у полу плаща і пішов у світ та й досі блукає по ньому. А лютий змії і далі панує в Країні Вишневих Садів, отруюючи її землю й повітря.

Та кажуть, що колись малий сільський хлопчина, пасучи вівці на облозі, віднайде святого меча, вигребе його із землі, обітре на ньому іржу, а гаряча любов до батьківщини дасть йому силу підняти цей меч чесною рукою, і в чесній справі, - за волю й долю рідного народу, - убити потвору-змія.

Тоді оновлена земля знову вкриветься буйною зеленню, знову завітнуть вишневі сади, заспівають жайворонки над нивами, оживуть села й міста, а народ веселий і щасливий ударить у всі дзвони.

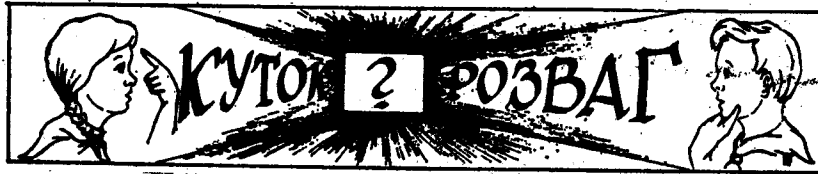
І сам Господь у небі здивується, як чудово грають дзвони воскресну пісню в Країні Вишневих Садів, а святий Юрій тільки усміхнеться, осідлає свого білого коня і Чумацьким Шляхом поїде по свій святий меч - той меч, що перед ним не встоїться жаден змії, ані жадні сили пекла.

Роляник ←

СВЯТИЙ ЮРІЙ

Юр святий раз їхав полем,
Він удалий був юнак,
Списа мав, що люто коле,
І святий на грудях знак.
На коні він жваво грає,
Кінь конитами дуднить,
Вітер гриву розвіває,
Зброя в сонці мерехтить.
Глянув Юр - а там в долині
Причався лютий звір,
Сипле з пащі іскри сині -
Визиває Юра в бій.

Потиснув Юр стременами,
Застогнала вся земля -
Скочив, вдарив він без тямі
Проколов наскрізь змія.
В Україні лицар Юрій
Має шану і любов.
Всіх, що не бояться бурі,
Він бере під свій покров.
Люблять Юрія святого
Діти, молодь, юнаки.
Він їм зичить списа свого
Він веде на бій палкий.

Новачтво, де б воно не було, в таборі, вдома чи на сходинах - у вільну хвилину любить гратися. Успіх кожної гри залежить від поборення певних перешкод, що стоять перед грачем. А, щоб побороти ці перешкоди, учасники мусять розвивати свою спостережливість, винахідливість, уміння самостійно думати - усе те, що називасмо одним словом "кмітливість". А її можна розвинути різними вправами, зокрема розв'язуванням цікавих задач, загадок, ребусів, головоломок, парад, тощо. Щоб таке дозвілля було корисне, розумне й цікаве, треба підібрати відповідний матеріял для новацтва. Щоб полегшити виховникам роботу в розшуках такого матеріялу - будемо подавати у "Кутку Розваг для Новацтва" різні кімнатні гри, задачі, головоломки, ребуси, щоб новацтво на сходинах не нудилося.

I. Головоломки-жарти з сірниками

1. Візьміть 7 цілих сірників та 6 половинок і складіть з них коло.
2. Зробіть три квадрати з 12 сірників.
3. А тепер зложите чотири квадрати з тих самих сірників.
4. Як з трьох сірників зробити чотири ?
5. Як з чотирьох сірників зробити три ?
6. Як з п'ятих сірників зробити вісім ?
7. Як з двох сірників зробити п'ять ?
8. Як з 8 сірників зробити три квадрати ?
9. Як з 8 сірників зложить 2 квадрати і 8 трикутників ?
10. Візьміть 10 сірників і зложите їх так, щоб вийшло слово "кінь", а потім зложите їх так, щоб з "коня" стало "птах" ?
11. З 12 сірників зложите муху, або два коти ?
12. Уставте 6 гудзиків в три ряди так, щоб у кожному ряді було по три гудзики ?
13. Як вмістити 100 пер у шістьох квадратиках ?

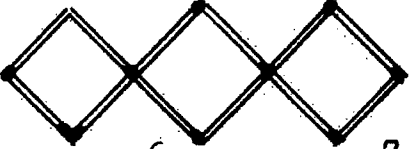
II. Ребуси

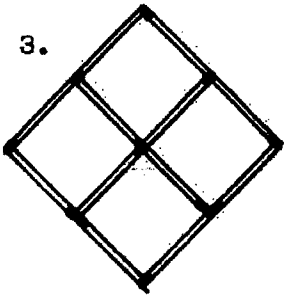
- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

РОЗГАДКИ

ГОЛОВОЛОМКИ

1. КОЛО

2.

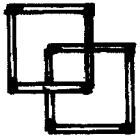
3.

4. IV

5.

6. VIII

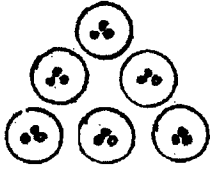
7. V

8.

9.

10. КІНЬ
ПТАХ

11. МУХА
КІТ КІТ

12.

13. С Т О П Е Р

РЕБУСИ

1. Іван Підкова	4. Кавказ
2. Слава	5. Заповіт
3. Наймичка	6. Доля